ESTRUTURA EMPRESARIAL E POLÍTICA INDUSTRIAL

2

2.1. Introducción

No capítulo anterior estudamos a realidade macroeconómica galega do ano 2004; neste ímonos centrar na estrutura e na dinámica do tecido produtivo de Galicia e máis na política industrial das diferentes administracións públicas.

Primeiramente, achegarémonos á estrutura empresarial galega baseándonos en datos obtidos do Directorio Central de Empresas; trataremos do crecemento do número de empresas galegas, da forma xurídica que adoptan, da distribución por provincias e por estratos de asalariados.

Nos apartados seguintes analizaremos a situación económico–financeira das empresas galegas, as enquisas industriais (de empresas e de produtos), dalgúns servizos (como o comercio polo miúdo), de opinións empresariais e as enquisas de investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I+D+I).

Despois abordaremos o estudo do sector público empresarial en Galicia, analizando a súa relevancia en emprego e investimentos. Por último, referirémonos á política industrial en Galicia, contemplada desde unha triple perspectiva: da Unión Europea, da Administración Central e da Administración Autonómica.

2.2. Estrutura e dinámica empresarial galega

Neste apartado achegarémonos á estrutura e á evolución do tecido produtivo galego co estudo das empresas galegas segundo o número de traballadores, os sectores de actividade ou a condición xurídica, de acordo coa información subministrada ***polo Directorio central de empresas*** (DIRCE) do INE. Esta información combina, na elaboración das estatísticas de empresas, os datos da Seguridade Social cos procedentes das retencións do IRPF, o imposto de actividades económicas e os de Rexistro Mercantil, someténdoos a un itinerario de tratamentos de depuración, harmonización e integración co obxecto de obter maior fiabilidade. Os datos refírense á situación a día 1 de xaneiro de cada ano e non inclúen as empresas dos sectores agrario e pesqueiro nin os servizos administrativos das administracións públicas (anque si as empresas públicas).

Cadro 2.1 — **Empresas activas, por sector económico e comunidade autónoma. 2004**

		Sector económico			
	Total	Industria	Construción	Comercio	Resto de servizos
Cataluña	543.719	54.054	74.377	141.734	273.554
Andalucía	441.623	32.544	47.355	143.271	218.453
Madrid	436.074	27.673	52.455	101.705	254.241
C. Valenciana	315.214	31.285	40.905	91.654	151.370
Galicia	**180.977**	**15.000**	**25.360**	**54.852**	**85.765**
País Vasco	155.666	15.077	22.675	39.629	78.285
Cast. e León	155.004	12.942	24.600	45.094	72.368
Canarias	120.294	6.280	14.091	35.694	64.229
Cast. A Mancha	113.967	13.154	19.837	34.329	46.647
Aragón	85.814	8.180	13.143	22.978	41.513
Baleares	85.425	5.525	13.756	21.664	44.480
Murcia	82.484	7.741	11.890	25.216	37.637
Asturias	67.039	4.426	8.754	19.030	34.829
Estremadura	55.568	4.849	7.576	19.263	23.880
Navarra	39.679	4.096	6.035	10.333	19.215
Cantabria	35.649	2.391	5.150	9.666	18.442
A Rioxa	21.049	2.894	2.991	6.023	9.141
Ceuta e Melilla	7.338	178	537	3.368	3.255
España	**2.942.583**	**248.289**	**391.487**	**825.503**	**1.477.304**

Fonte: INE, DIRCE

O cadro 2.1 recolle a distribución por sectores económicos e comunidades autónomas das empresas que figuran no DIRCE ao comezo do ano 2004. Sobrancearemos os seguintes aspectos:

- O crecemento no número de empresas no último ano foi no total español do 4,6%, por riba do incremento de Galicia (4%).

- Cataluña é a que maior número de empresas acolle, atendendo ao emprazamento da súa sede central, cun 18,5% do total español; o segundo lugar ocúpao Andalucía (15%) e o terceiro Madrid (14,8%). Entre estas tres comunidades concentran case a metade (un 48,3%) do total de empresas de España, tres décimas máis que no ano anterior.

▌Galicia segue a ser a quinta comunidade por número de empresas, cun peso relativo no total español do 6,15% (porcentaxe semellante á do ano anterior e pouco menor que a da poboación galega no Estado en 2004: 6,37%).

▌Ao redor da metade das empresas (47,4% en Galicia e 50,2% no total estatal) pertencen ao sector "resto de servizos", no que figuran as empresas do sector de servizos diferentes das comerciais. Case a terceira parte do total das empresas son comerciais (30,3% en Galicia e 28,4% no total estatal). Conxuntamente, as empresas do sector servizos supoñen máis de tres de cada catro empresas que figuran no DIRCE, tanto en Galicia (77,7%) como en España (78,6%).

A análise comparativa da distribución sectorial de empresas en Galicia e España do cadro 2.2 e a evolución do último cuadrienio no cadro 2.3, permite ás persoas interesadas o estudo máis polo miúdo.

Distribución das empresas. Por sectores económicos (1). Galicia/ España. 2003-2004

■ **Cadro 2.2**

Sector	2003		2004	
	Galicia	España	Galicia	España
Industria	8,6	8,8	8,3	8,4
Construción	13,8	12,8	14,0	13,3
Comercio	30,9	28,7	30,3	28,1
Resto de servizos	46,7	49,7	47,4	50,2

Elaboración propia
(1) En porcentaxe de cada sector sobre o total de empresas
Fonte: INE, DIRCE

Evolución das empresas, por sector económico.
Galicia e España. 2001-2004

■ **Cadro 2.3**

	2001	2002	2003	2004
Galicia	**167.732**	**165.726**	**174.077**	**180.977**
España	2.645.317	2.710.400	2.813.159	2.942.583

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.4. presentamos a evolución das empresas en Galicia –con desglose provincial– e máis no estado desde 1995. Galicia ten a primeiros do ano 2004 un 6,2% do total estatal de empresas que figuran no DIRCE, porcentaxe igual á do ano anterior. A provincia da Coruña concentra agora un 41,3% das empresas galegas e a de Pontevedra o 33,8% polo que tres de cada catro empresas galegas pertencen a unha desas provincias.

No último ano aumentou o número de empresas nas catro provincias de Galicia, e fíxoo con especial intensidade nas de Pontevedra (5,5%) e A Coruña (4,3%) mentres que foron menores as subas de Ourense (2,6%) e, moi especialmente, de Lugo (0,4%).

A distribución nas provincias galegas –e nos totais galego e español– do número de empresas segundo a condición xurídica no último cuadrienio pódese ver no cadro 2.5, que reflite que:

■ **Cadro 2.4** **Distribución das empresas. Por provincias. Galicia/España. 1995-2004**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España	% G/E
1995	61.647	19.678	19.085	46.980	**147.390**	2.301.559	6,4
1996	63.865	20.254	19.779	48.597	**152.495**	2.384.711	6,4
1997	64.946	20.545	20.076	49.494	**155.061**	2.438.830	6,4
1998	66.313	20.945	20.370	50.955	**158.583**	2.474.690	6,4
1999	63.167	21.267	20.598	52.013	**157.045**	2.518.801	6,2
2000	69.381	21.825	20.959	53.907	**166.072**	2.595.392	6,4
2001	70.021	21.865	21.136	54.710	**167.732**	2.645.317	6,3
2002	66.276	21.942	21.215	56.293	**165.726**	2.710.400	6,1
2003	71.748	22.396	21.560	58.373	**174.077**	2.813.159	6,2
2004	**74.809**	**22.479**	**22.118**	**61.571**	**180.977**	**2.942.583**	**6,2**

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

■ **Cadro 2.5** **Empresas segundo condición xurídica, por provincias. Galicia. 2001-2004**

		Total empresas	Persoas físicas	Sociedades anónimas	Sociedades de respons. limitada	Sociedades colectivas	Sociedades comanditarias	Comunidades de bens	Sociedades cooperativas	Asociacións e outros tipos	Organismos autónomos e outros
A Coruña	2001	70.021	47.115	1.817	15.861	10	1	841	421	3.849	106
	2002	66.276	43.244	1.757	16.195	7	1	813	403	3.771	85
	2003	71.748	46.366	1.765	17.787	8	1	822	420	4.430	149
	2004	**74.809**	**47.613**	**1.739**	**19.160**	**8**	**1**	**866**	**404**	**4.865**	**153**
Lugo	2001	21.865	15.710	314	4.347	0	0	1.140	179	143	32
	2002	21.942	15.559	300	4.548	0	0	1.175	179	149	32
	2003	22.396	15.639	293	4.817	0	0	1.222	180	191	54
	2004	**22.479**	**15.333**	**305**	**5.065**	**0**	**0**	**1.305**	**170**	**244**	**57**
Ourense	2001	21.136	14.815	498	4.564	1	0	241	148	832	37
	2002	21.215	14.655	485	4.784	1	0	254	143	856	37
	2003	21.560	14.708	483	5.013	1	0	244	152	907	52
	2004	**22.118**	**14.821**	**479**	**5.341**	**2**	**0**	**274**	**141**	**1.010**	**50**
Pontevedra	2001	54.710	34.160	1.506	15.803	3	0	1.900	248	1.020	70
	2002	56.293	34.573	1.507	16.750	3	0	1.982	281	1.127	70
	2003	58.373	35.107	1.524	17.987	3	0	2.086	294	1.260	112
	2004	**61.571**	**36.272**	**1.539**	**19.508**	**3**	**0**	**2.399**	**293**	**1.445**	**112**
Galicia	2001	167.732	111.800	4.135	40.575	14	1	4.122	996	5.844	245
	2002	165.726	108.031	4.049	42.277	11	1	4.224	1.006	5.903	224
	2003	174.077	111.820	4.065	45.604	12	1	4.374	1.046	6.788	367
	2004	**180.977**	**114.039**	**4.062**	**49.074**	**13**	**1**	**4.844**	**1.008**	**7.564**	**372**
España	2001	2.595.392	1.662.679	131.079	612.374	548	127	73.511	23.456	86.070	5.548
	2002	2.645.317	1.651.265	129.349	667.441	503	127	75.503	24.210	91.386	5.533
	2003	2.710.400	1.662.183	126.529	716.542	471	117	76.631	24.867	97.501	5.559
	2004	**2.942.583**	**1.738.456**	**122.579**	**839.958**	**456**	**114**	**88.737**	**25.557**	**118.413**	**8.313**

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

▌En Galicia o maior aumento absoluto no último ano foi o das sociedades de responsabilidade limitada (3.470), seguidas das empresas propiedade de persoas físicas (2.219); porcentualmente, a suba das primeiras (7,6%) case cuadriplicou á das segundas (2%).

▌No último ano diminuíu o número de empresas de dúas formas xurídicas en Galicia: as sociedades anónimas e as cooperativas.

▌Se da evolución pasamos á "foto fixa", no último ano a empresa propiedade dunha persoa física segue a ser a fórmula maioritaria de case dúas de cada tres empresas

de Galicia (63%), aínda que segue a perder forza (1,3 puntos agora). A segunda é a sociedade de responsabilidade limitada (27,1%), que un ano máis sube a súa porcentaxe (neste caso en nove décimas).

■ Cadro 2.6 **Empresas, por estrato de asalariados e provincias. Galicia/España. 2001-2004**

		Sen asalariados	de 1 a 2 asalariados	de 3 a 5 asalariados	de 6 a 9 asalariados	de 10 a 19 asalariados	de 20 a 49 asalariados	de 50 a 99 asalariados	de 100 a 199 asalariados	de 200 a 499 asalariados	de 500 a 999 asalariados	de 1.000 a 4.999 asalariados	de 5.000 ou máis asalariados
A Coruña	2001	38.084	18.807	6.606	2.966	1.982	1.116	252	129	58	15	5	1
	2002	34.388	18.542	6.728	2.976	2.031	1.134	258	135	55	16	11	2
	2003	37.609	20.205	7.152	3.042	2.097	1.137	284	120	70	15	16	1
	2004	**38.746**	**21.431**	**7.550**	**3.197**	**2.202**	**1.180**	**281**	**128**	**60**	**16**	**17**	**1**
Lugo	2001	11.293	6.712	2.219	861	498	222	38	18	3	1	0	0
	2002	11.094	6.842	2.285	890	514	252	39	19	6	1	0	0
	2003	11.159	7.178	2.290	923	528	251	37	20	8	1	1	0
	2004	**10.914**	**7.384**	**2.357**	**962**	**522**	**261**	**42**	**24**	**7**	**5**	**1**	**0**
Ourense	2001	11.528	6.001	1.934	844	502	229	64	17	11	5	1	0
	2002	11.377	6.141	1.967	881	507	242	63	22	9	5	1	0
	2003	11.356	6.368	2.096	870	523	246	63	21	10	6	1	0
	2004	**11.432**	**6.707**	**2.224**	**863**	**532**	**257**	**63**	**23**	**10**	**5**	**2**	**0**
Pontevedra	2001	26.789	15.967	5.981	2.759	1.800	1.019	240	90	50	7	7	1
	2002	27.137	16.681	6.297	2.848	1.837	1.083	247	93	56	7	6	1
	2003	27.598	17.891	6.467	2.944	1.951	1.088	256	104	54	10	9	1
	2004	**28.339**	**19.279**	**7.179**	**3.154**	**2.063**	**1.113**	**257**	**112**	**55**	**10**	**9**	**1**
Galicia	2001	87.694	47.487	16.740	7.430	4.782	2.586	594	254	122	28	13	2
	2002	83.996	48.206	17.277	7.595	4.889	2.711	607	269	126	29	18	3
	2003	87.722	51.642	18.005	7.779	5.099	2.722	640	265	142	32	27	2
	2004	**89.431**	**54.801**	**19.310**	**8.176**	**5.319**	**2.811**	**643**	**287**	**132**	**36**	**29**	**2**
España	2001	1.408.792	692.964	259.764	126.050	86.308	48.205	12.953	5.867	3.180	744	418	72
	2002	1.425.332	716.914	271.764	131.666	89.840	50.595	13.468	6.190	3.276	815	466	74
	2003	1.459.938	760.515	285.651	136.679	93.823	51.619	13.486	6.402	3.540	878	550	78
	2004	**1.500.396**	**818.149**	**303.783**	**143.417**	**98.245**	**53.267**	**13.470**	**6.650**	**3.590**	**945**	**592**	**79**

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

No cadro 2.6 ofrecemos a distribución das empresas por estrato de asalariados nas provincias galegas –e nos totais galego e máis estatal– no último cuadrienio. O predominio no tecido produtivo das pequenas empresas e das microempresas queda ben claro á vista de que:

- Ao redor da metade das empresas galegas (49,4%) non teñen asalariados (51% en España) e un 61,3% das que teñen algún non pasan de dous empregados (56,7% en España, 4,6 puntos menos que en Galicia).
- As empresas que empregan a 20 ou máis traballadores en Galicia (3.940) supoñen un 2,2% do total de empresas galegas e as de España (78.593) son un 2,7%. Se o cálculo o facemos sobre as empresas que teñen algunha persoa asalariada, as porcentaxes de Galicia e España son respectivamente dun 4,3% e un 5,5%.

O cadro 2.7 explicita a porcentaxe de empresas que teñen asalariados en Galicia e no Estado desde 1995. Subliñaremos que:

- A porcentaxe de Galicia en 2004 supera nun punto á do ano anterior e sitúase (despois da continua suba desde 1996) no maior valor da última década.
- A porcentaxe de Galicia estivo sempre por riba da estatal desde 1998; no último ano, o diferencial é de 1,6 puntos (unha décima máis que no anterior).

O número de empresas de cada un dos estratos de asalariados en Galicia e España figura no cadro 2.8. Na comparanza das porcentaxes Galicia–España apréciase que a

Cadro 2.7

Porcentaxe de empresas que teñen asalariados. Galicia/España. 1995-2004

	Galicia	España
1995	**41,0**	42,4
1996	**41,6**	42,5
1997	**43,3**	43,3
1998	**44,4**	43,8
1999	**46,0**	44,9
2000	**46,1**	45,4
2001	**47,7**	46,7
2002	**49,3**	47,4
2003	**49,6**	48,1
2004	**50,6**	**49,0**

Elaboración propia
Fonte: INE, DIRCE

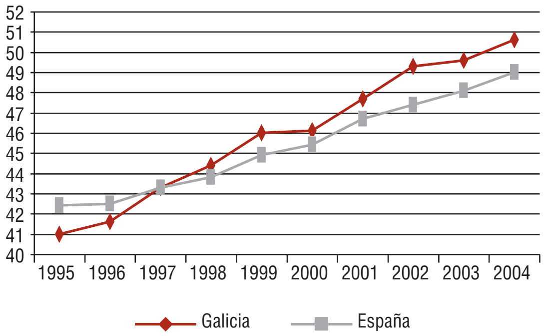

Cadro 2.8

Número de empresas, por estrato de asalariados. Galicia/España. 2004

	Total empresas	Sen asalariados	de 1 a 2 asalariados	de 3 a 5 asalariados	de 6 a 9 asalariados	de 10 a 19 asalariados	de 20 a 49 asalariados	de 50 a 99 asalariados	de 100 a 199 asalariados	de 200 a 499 asalariados	de 500 a 999 asalariados	de 1.000 a 4.999 asalariados	de 5.000 ou máis asalariados
Galicia	**180.977**	**89.431**	**54.801**	**19.310**	**8.176**	**5.319**	**2.811**	**643**	**287**	**132**	**36**	**29**	**2**
España	2.942.583	1.500.396	818.149	303.783	143.417	98.245	53.267	13.470	6.650	3.590	945	592	79
% Galicia/ España	6,2	6,0	6,7	6,4	5,7	5,4	5,3	4,8	4,3	3,7	3,8	4,9	2,5

Fonte: INE, DIRCE

Cadro 2.9

Porcentaxe de empresas. Por estrato de asalariados [1]. Galicia/España. 2000-2004

	Galicia						España					
	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis	1-2	3-5	6-9	10-19	20-49	50 ou máis
2000	59,5	21,1	8,7	6,1	3,4	1,2	56,6	20,9	9,2	7,2	4,2	1,9
2001	59,3	20,9	9,3	6,0	3,2	1,3	56,0	21,0	10,2	7,0	3,9	1,9
2002	59,0	21,1	9,3	6,0	3,3	1,3	55,8	21,1	10,2	7,0	3,9	1,7
2003	59,8	20,8	9,0	5,9	3,2	1,3	56,2	21,1	10,1	6,9	3,8	1,9
2004	**59,9**	**21,1**	**8,9**	**5,8**	**3,1**	**1,2**	**56,7**	**21,1**	**9,9**	**6,8**	**3,7**	**1,8**

Elaboración propia, a partir dos datos do DIRCE
(1) Calculado sobre o total de empresas que teñen algún asalariado

Porcentaxe de empresas por estrato de asalariados en 2004. Galicia

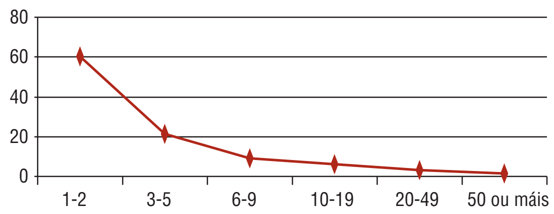

participación relativa de Galicia no total español só é maior que a correspondente á nosa poboación (6,37%) nos tramos de menos asalariados (1–2 e 3–5) mentres que son especialmente pequenas no estrato de máis asalariados e nos situados entre 100 e 1000 persoas empregadas.

Unha información máis polo miúdo das empresas con asalariados é a que figura no cadro 2.9, que recolle a porcentaxe de empresas por estrato de asalariados en Galicia e no Estado no último quinquenio. Compróbase que en 2004 só no primeiro estrato –de un a dous asalariados– as empresas galegas superan en porcentaxe ás do total do estado, é igual no segundo e vaise abrindo a diferenza (en termos relativos) a prol de España nos catro estratos seguintes a medida que vai subindo o tamaño do cadro de persoal.

A información do tecido produtivo galego baseada no DIRCE complementámola, no ***Informe Sociolaboral*** anterior, coa subministrada polo Instituto Galego de Estatística no ***Directorio de empresas e unidades locais;*** unha das posibilidades que ofrece é a de realizar unha análise desagregada por comarcas e mesmo por concellos da evolución anual das empresas con actividade en Galicia. No momento de peche da elaboración deste capítulo (primeira semana de xullo) o IGE non deu a coñecer aínda os datos dos anos 2003 nin 2004, polo que non podemos botar man dunha fonte estatística moi útil para a análise do noso sector empresarial.

2.3. Situación económico–financeira das empresas galegas

Neste epígrafe achegarémonos á situación económico–financeira galega a partir dos datos extraídos da ***Central de Balances de Galicia*** ao traveso do ***Informe trimestral económico–financeiro da empresa galega***, no que o IGE proporciona –entre outras cousas– información cuantitativa sobre a evolución a curto prazo das principais características produtivas (en termos da conta de perdas e ganancias) das empresas galegas.

A ***Central de Balances de Galicia*** é un sistema de información de base empresarial que xestiona unha mostra do tecido produtivo galego, das que obtén o ***Balance*** e máis a ***Conta de Resultados*** tal como foron depositadas ao entregar as ***Contas Anuais*** nos Rexistros Mercantís da nosa comunidade autónoma. É un instrumento importante para o estudo da andaina das empresas que presentan as ***súas contas anuais*** en Galicia, e complementa a información de base rexistral coa aportada voluntariamente por empresas e coa doutras fontes (como as empresas certificadoras de calidade).

O *Informe anual económico–financeiro da empresa galega 2004* do IGE recolle datos ate o ano 2002, cunha análise de 23.608 empresas no último ano e unha importante desagregación (por provincias, comarcas e concellos); para poder presentar datos máis actualizados acudimos a outro estudo da Central de Balances de Galicia (o *Informe Trimestral económico–financeiro*). As empresas que subministran datos para o *Informe trimestral* selecciónanse entre as que integran a Central de balances anual de Galicia; son só unha parte das que depositan as súas contas nos Rexistros Mercantís e quedan fóra do ámbito de análise as divisións da CNAE–93 correspondentes aos sectores financeiro, público, fogares e organismos extraterritoriais. Do panel de empresas que forman a mostra, ofrécense datos referentes á súa actividade, investimento, financiamento, emprego, produtividade e rendibilidade.

Evolución e estrutura da conta de explotacions (1). Galicia. 2003-2004

Cadro 2.10

	Anos	
	2003	2004
Ingresos de explotación (+)	15.077,48	16.477,58
Consumos de explotación (-)	11.366,38	12.540,95
VEB c.f. (=)	3.711,11	3.936,63
Gastos de persoal (-)	1.852,99	1.830,30
Soldos, salarios e asimilados	1.411,27	1.392,12
Cargas sociais	441,72	438,18
Rdo. Econ. Bruto de explotación (=)	1.858,12	2.106,33
Rdo. Neto do exercicio	527,49	719,57
Total persoal	72.767,00	70.719,00
Recursos propios	5.278,00	5.451,00
Recursos alleos	10.033,00	9.756,00

(1) datos do 4º trimestre de cada ano da mostra formada por 264 empresas
Datos en millóns de euros (agás os de persoal)
Fonte: IGE, Central de Balances: "Informe trimestral económico-financeiro da empresa galega"

No cadro 1.10 recollemos a evolución e a estrutura da conta de explotación da mostra de empresas no último bienio. Salientaremos que no ano 2004:

- Os ingresos de explotación creceron un 9,3% e os consumos de explotación un 11%.
- O valor engadido bruto ao custo dos factores subiu un 6,1%.
- Os gastos de persoal reducíronse nun 1,3% (e o número de traballadores nun 2,8%).
- Houbo unha redución dos recursos alleos e unha suba dos recursos propios.
- O beneficio bruto de explotación subiu un 13,3% e o beneficio neto do exercicio un 36,4%.

O forte crecemento dos beneficios empresariais de 2004 (mentres baixan os custos salariais) ven sumarse á do ano anterior, certificado por fontes que toman para o estudo un panel de empresas maior; así, o *Informe ARDÁN*, no seu estudo das 10.000 maiores sociedades que presentan as contas nos rexistros mercantís de Galicia, estimou que o beneficio neto subiu nun 32,6% en 2003 (moi por riba do aumento da facturación anual: 7,6%).

2.4. Análise de enquisas industriais

Neste epígrafe referirémonos aos últimos datos que sobre o noso sector industrial figuran en tres enquisas industriais (de empresas e de produtos) que realiza o INE para coñecer mellor o tecido industrial no estado e nas distintas comunidades autónomas.

2.4.1. Enquisa industrial de empresas

A *Enquisa Industrial de Empresas* proporciona unha información interesante para o estudo das características dos distintos sectores da actividade industrial –nos niveis estatal e autonómico– e intégrase no proxecto europeo de estatísticas estructurais das empresas. Os últimos datos proporcionados corresponden ao ano 2003.

Cadro 2.11 Cifra de negocios (1) por comunidades autónomas. 2002-2003

	Cifra de negocios en 2003 (1)	% sobre o total	Cifra de negocios en 2002 (1)	Variación 2003/2002
Andalucía	42.636.834	9,3	40.495.767	5,3
Aragón	21.544.003	4,7	20.003.092	7,7
Asturias	10.637.403	2,3	10.659.447	-0,2
Baleares	3.256.378	0,7	3.332.020	-2,3
Canarias	6.568.253	1,4	6.206.372	5,8
Cantabria	6.206.698	1,3	6.061.772	2,4
Castela e León	28.347.889	6,2	26.692.751	6,2
Castela A Mancha	18.140.168	3,9	17.850.418	1,6
Cataluña	115.706.787	25,1	112.534.052	2,8
C. Valenciana	50.467.428	11,0	49.542.762	1,9
Estremadura	3.884.170	0,8	3.725.238	4,3
Galicia	**28.021.097**	**6,1**	**27.661.308**	**1,3**
Madrid	52.869.206	11,5	52.826.851	0,1
Murcia	11.224.899	2,4	10.692.963	5,0
Navarra	14.222.206	3,1	13.849.114	2,7
País Vasco	42.169.586	9,2	40.739.171	3,5
A Rioxa	4.347.039	0,9	4.360.964	-0,3
España	**460.250.044**	**100**	**447.234.061**	**2,9**

(1) En miles de euros
Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas

Cadro 2.12 Evolución do peso de Galicia no total estatal nas principais variables da industria (1). 1995-2003

	Persoas ocupadas	Horas traballadas	Cifra de negocios
1995	5,6	5,6	5,6
1996	5,6	5,6	5,5
1997	5,8	5,7	5,5
1998	6,1	6,1	5,7
1999	5,8	5,9	6,1
2000	5,8	6,1	6,3
2001	6,0	6,1	5,8
2002	6,2	6,3	6,2
2003	**6,2**	**6,2**	**6,1**

Elaboración propia
(1) Datos en porcentaxe de Galicia sobre o total de España
Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas

■ **Cadro 2.13** **Principais variables económicas da industria galega, por agrupacións de actividade. 2003**

Agrupación	Importe neto da cifra de negocios	Variación existencias de produtos	Gastos persoal	Total gastos explotación
1 CNAE: 10, 11, 12, 13, 14, 23. Industrias extractivas e do petróleo, enerxía e auga	4.348.313	-47	338.964	3.701.765
2 CNAE: 15, 16. Alimentación, bebidas e tabaco	5.432.876	13.548	508.838	5.260.783
3 CNAE: 17, 18, 19. Industria téxtil, confección, coiro e calzado	1.471.359	95	296.240	1.373.048
4 CNAE: 20. Madeira e cortiza	1.652.095	7.348	213.209	1.615.450
5 CNAE: 21, 22. Papel, edición, artes gráficas e reprodución de soportes gravados	770.167	2.272	160.840	725.881
6 CNAE: 24. Industria química	1.058.439	10.876	94.173	991.818
7 CNAE: 25. Caucho e materias plásticas	656.863	1.331	106.713	609.805
8 CNAE: 26. Produtos minerais non metálicos diversos	1.368.410	9.700	274.549	1.318.354
9 CNAE: 27, 28. Metalurxia e fabricación de produtos metálicos	3.057.426	8.711	556.218	2.869.966
10 CNAE: 29. Maquinaria e equipo mecánico	762.613	3.971	189.701	739.929
11 CNAE: 30, 31, 32, 33. Material e equipo eléctrico, electrónico e óptico	488.567	9.159	92.083	460.274
12 CNAE: 34, 35. Material de transporte	6.629.820	-8.133	818.620	6.676.098
13 CNAE: 36, 37. Industrias manufactureiras diversas	324.148	2.734	102.547	315.856
Total Industria	**28.021.096**	**61.565**	**3.752.695**	**26.659.027**

Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas

No cadro 2.11 presentamos a cifra de negocios de cada comunidade autónoma e máis a participación de cada comunidade na cifra de negocios estatal no último bienio; sobrancearemos o seguinte no último ano:

- Cataluña, Madrid e C.Valenciana concentran case a metade (un 47,6%) do total da industria española.

- Galicia ocupa a sexta posición, tras as tres comunidades citadas máis Andalucía e País Vasco.

- O crecemento galego (1,3%) non chegou á metade do estatal (2,9%). Destacaron pola súa suba Aragón e Castela–León mentres que descendeu a cifra de negocios en tres comunidades: Baleares, A Rioxa e Asturias.

Nas tres variables analizadas no cadro 2.12 o peso relativo de Galicia no total estatal en 2003 estivo no pequeno intervalo do 6,1% ao 6,2, nivel coincidente coa porcentaxe das empresas galegas en España (6,15%). Nunha visión dinámica da participación de Galicia no total estatal nesas tres variables da industria subliñaremos os seguintes aspectos:

- No último ano mantívose a importancia relativa de Galicia no conxunto estatal nas persoas ocupadas e baixou unha décima nas horas traballadas e na cifra de negocios.

- Na análise comparativa dos datos de 1995 e 2003, reflítese un aumento da participación galega no total español nas tres variables (entre cinco e seis décimas cada unha).

No cadro 2.13 presentamos a desagregación por agrupacións de actividade dos datos de catro variables da industria galega (para permitir a quen o desexe afondar no estudo da nosa estrutura industrial). Subliñaremos tan só que polo importe neto da cifra de negocios sobrancean tres apartados: ***material de transporte, alimentación, bebidas–tabaco*** e ***industrias extractivas e do petróleo–enerxía–auga***.

2.4.2. Enquisa industrial de produtos

A ***Enquisa Industrial de Produtos***, pola súa banda, proporciona datos desde 1993, ano no que comeza España o proceso de adaptación ao Regulamento PRODCOM (PRODucción COMunitaria) relativo á harmonización das estatísticas sobre a produción industrial nos países da UE; inclúe unha lista de produtos industriais de xeito harmonizado coa clasificación que se fai a efectos de comercio exterior na UE (para facilitar a comparación de datos de produción industrial cos obtidos nas estatísticas de comercio exterior).

O cadro 2.14 recolle o valor das vendas de produtos industriais das distintas comunidades autónomas en 2004. Sobrancearemos:

- A concentración xeográfica en catro comunidades (Cataluña, C.Valenciana, País Vasco e Andalucía) que axuntan un 55,4% do importe das vendas industriais no estado.
- Galicia ocupa a sétima posición (despois das catro comunidades citadas e máis Madrid e Castela–León).
- As maiores subas presentáronas en 2004 Castela–A Mancha, Andalucía e Murcia mentres que as menores foron as de Madrid, Baleares e A Rioxa.

A visión dinámica a longo prazo da participación galega nas vendas de produtos industriais no conxunto do estado figura no cadro 2.15; despois da suba continuada do trienio 1998–2000 (a un ritmo de tres décimas por ano), bienio 2001–2002 (dúas décimas por ano) e ano 2003 (unha décima), en 2004 descendeu por primeira vez desde 1997 (anque só unha décima) a porcentaxe de Galicia.

No cadro 2.16 presentamos a desagregación por grandes agrupacións do valor da produción industrial galega. Constátase que dúas agrupacións (***material de transporte*** e mais***: alimentación–bebidas–tabaco***) concentran en 2004 case a metade (46,2%) do valor total. A primeira delas diminuíu significativamente no último cuadrienio (en 6,2 puntos) mentres que a segunda está estabilizada (subiu dúas décimas nese período).

Cadro 2.14

Evolución da cifra de vendas. Por comunidade autónoma. 2004

	Millóns de euros	% respecto ao total	%variación 2004/2003
Castela A Mancha	14.854	4,2	15,1
Andalucía	34.959	9,9	13,6
Murcia	8.823	2,5	13,5
País Vasco	35.177	9,9	13,2
Asturias	8.253	2,3	11,1
Navarra	13.010	3,7	9,3
Cantabria	4.838	1,4	8,5
Castela e León	25.029	7,1	8,2
Aragón	16.677	4,7	7,1
Galicia	**23.157**	**6,5**	**6,0**
Canarias	4.543	1,3	5,3
Comunidade Valenciana	38.718	11,0	5,2
Estremadura	2.942	0,8	5,1
Cataluña	86.905	24,6	4,6
A Rioxa	3.919	1,1	2,9
Baleares	1.720	0,5	2,2
Madrid	30.072	8,5	2,1

Fonte: INE, Enquisa industrial anual de produtos

■ Cadro 2.15

Evolución do peso de Galicia no total estatal da produción comercializada (1). 1995-2004

	% Galicia / España
1995	5,2
1996	5,3
1997	5,2
1998	5,5
1999	5,8
2000	6,1
2001	6,3
2002	6,5
2003	6,6
2004	**6,5**

Elaboración propia
(1) Lista de produtos PRODCOM
Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

■ Cadro 2.16

Valor da produción comercializada (1). Por grandes agrupacións. Galicia. 2004

CNAE		Miles euros	%
15-16	Alimentación, bebidas e tabaco	4.422.645	**19,1**
17-18	Téxtil e confección	1.133.847	4,9
19	Coiro e calzado	35.823	0,2
20	Madeira e cortiza	1.006.908	4,3
21-22	Papel, artes gráficas e edición	569.687	2,5
23-24	Coquerías, refino de petróleo e químicas	2.065.187	**8,9**
25	Manufacturas de caucho e plástico	710.880	3,1
26	Produtos minerais non metálicos	1.062.548	4,6
27	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	1.620.321	7,0
28	Produtos metálicos	1.437.643	6,2
29-30-33	Maquinaria e equipo, óptica e similares	608.053	2,6
31-32	Material eléctrico e electrónico	900.641	3,9
34-35	Material de transporte	6.269.270	**27,1**
36	Outras industrias manufactureiras	307.125	1,3
40	Enerxía eléctrica, gas e vapor	1.006.547	4,3
	Total Galicia	**23.157.125**	**100,0**

Fonte: INE, Enquisa industrial anual de produtos

As agrupacións de menor peso no tecido industrial galego son: ***coiro–calzado, outras industrias manufactureiras***, ***papel–artes gráficas–edición*** e ***maquinaria–óptica*** (todas elas por baixo do 3%).

A comparanza da especialización relativa de Galicia e de España nos diferentes subsectores industriais no último bienio pódese facer ao fío do cadro 2.17. Nel apréciase:

- Que as tres agrupacións de máis peso son as mesmas nos dous ámbitos territoriais (anque intercambian a orde a primeira e a segunda***): material de transporte, alimentación–bebidas–tabaco*** e ***refino petróleo–químicas***. Isto non debe tapar o feito da maior diversificación do tecido industrial español, mentres que o galego está moito máis concentrado (as dúas primeiras agrupacións citadas supoñen conxuntamente un 46,2% en Galicia mentres que en España quédase no 33,3%).

Cadro 2.17 **Porcentaxe da produción comercializada [1]. Por grandes agrupacións. Galicia e España. 2003-2004**

CNAE		2003 España	2003 Galicia	2004 España	2004 Galicia
15-16	Alimentación, bebidas e tabaco	**19,7**	**18,3**	**19,1**	**18,5**
17-18	Téxtil e confección	4,7	3,9	4,9	3,5
19	Coiro e calzado	0,1	1,2	0,2	1,0
20	Madeira e cortiza	4,5	1,8	4,3	1,8
21-22	Papel, artes gráficas e edición	2,5	6,0	2,5	5,8
23.2-24	Refino de petróleo e químicas	**8,1**	**12,8**	**8,9**	**13,5**
25	Manufacturas de caucho e plástico	3,1	4,2	3,1	4,1
26	Produtos minerais non metálicos	4,5	6,4	4,6	6,2
27	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	5,9	5,4	7,0	6,2
28	Produtos metálicos	5,9	7,2	6,2	7,4
29-30-33	Maquinaria e equipo, óptica e similares	2,5	7,5	2,6	7,3
31-32	Material eléctrico e electrónico	3,5	4,3	3,9	4,4
34-35	Material de transporte	**28,5**	**15,5**	**27,1**	**14,8**
36	Outras industrias manufactureiras	1,6	3,2	1,3	3,1
40	Enerxía eléctrica, gas e vapor	5,0	2,6	4,3	2,5
	Total Galicia	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Elaboración propia
(1) Lista de produtos PRODCOM
Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

Cadro 2.18 **Sectorización por grandes agrupacións [1]. % Galicia/España. 2000-2004**

CNAE		2000	2001	2002	2003	2004
15-16	Alimentación, bebidas e tabaco	6,5	6,8	6,8	7,1	6,8
17-18	Téxtil e confección	**7,1**	**7,5**	**7,3**	**8,0**	**9,2**
19	Coiro e calzado	0,4	0,4	0,4	0,4	1,0
20	Madeira e cortiza	**17,2**	**16,3**	**17,0**	**16,4**	**16,1**
21-22	Papel, artes gráficas e edición	2,8	2,7	2,9	2,8	2,8
23.2-24	Refino de petróleo e químicas	3,8	4,2	4,4	4,2	4,3
25	Manufacturas de caucho e plástico	4,1	4,3	4,6	4,9	4,9
26	Produtos minerais non metálicos	4,6	4,8	4,8	4,7	4,8
27	Produción, 1ª transformación e fundición de metais	7,1	7,4	7,0	7,3	7,3
28	Produtos metálicos	4,3	4,8	4,6	5,5	5,5
29-30-33	Maquinaria e equipo, óptica e similares	2,1	2,4	2,4	2,2	2,4
31-32	Material eléctrico e electrónico	3,8	5,3	4,2	5,4	5,8
34-35	Material de transporte	**12,2**	**12,1**	**13,1**	**12,2**	**12,0**
36	Outras industrias manufactureiras	2,2	2,9	3,1	3,2	2,8
40	Enerxía eléctrica, gas e vapor	**-**	**-**	**11,3**	**12,7**	**11,2**
	Total Industria	**6,1**	**6,3**	**6,5**	**6,6**	**6,5**

Elaboración propia
(1) Lista de produtos PRODCOM
Fonte: INE, Enquisa industrial de produtos

O maior peso relativo da agrupación de ***material de transporte*** en Galicia (que case dobra ao estatal) invértese nos apartados de ***maquinaria–óptica*** (no que o promedio estatal triplica ao de Galicia), no de ***papel–artes gráficas–edición*** (no que o peso estatal é máis do dobre) e máis no de ***refino de petróleo–químicas*** (no que a porcentaxe española supera en 4,6 puntos á galega).

A agrupación de menor peso relativo tamén é a mesma: coiro–calzado (anque cunha porcentaxe estatal que quintuplica a galega) pero as que lle seguen son moi distintas no tecido industrial galego que no español.

O cadro 2.18 amosa a desagregación por agrupacións da participación de Galicia no total de España en 2004. Salientaremos que:

- A especialización relativa do tecido industrial galega segue a ser especialmente evidente en catro agrupacións: ***madeira–cortiza*** (16,1%), ***material de transporte*** (12%), ***enerxía eléctrica–gas*** (11,2%) e ***téxtil–confección*** (9,2%). No último bienio avanzou notablemente o sector ***téxtil*** (1,9 puntos) mentres que diminuíron os dous de maior peso porcentual (ao redor dun punto cada un) e mantense estabilizado o sector de ***enerxía eléctrica–gas***.
- Se focalizamos os sectores industriais de menor peso en Galicia en relación co total estatal, catro (os mesmos que un bienio atrás) non chegan ao limiar do 3%: ***coiro–calzado*** (1%), ***maquinaria–equipo–óptica*** (2,4%), ***papel–artes gráficas–edición*** (2,8%) e ***outras industrias manufactureiras*** (2,8%).

2.5. Outras enquisas empresariais

2.5.1. Opinións empresariais

O cadro 2.19 recolle resumidamente as impresións dos empresarios galegos encol dalgunhas variables no conxunto do sector industrial nos últimos anos, segundo a ***Encuesta de Coyuntura Industrial*** que elabora o Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía. Analizarémolo a continuación:

1) A previsión de utilización da capacidade produtiva total da industria estivo no cuarto trimestre do último ano no 80,2% e queda un punto por baixo do ano anterior.

2) No tocante á demanda, a variable "carteira de pedimentos" amosa a diferenza existente entre a porcentaxe de respostas que indicaron que era elevada e as que sinalaron que era débil. En decembro do ano 2004 queda na peor posición do período estudado.

3) En canto aos stocks de produtos rematados, as respostas da enquisa constatan a diferenza entre a porcentaxe de respostas que sinalan que o nivel é excesivo e as que sinalan que é insuficiente. A positiva evolución desta variable no último ano levouna a saír da peor posición do período analizado e quedar nun nivel intermedio.

4) A tendencia da produción representa a diferenza porcentual entre os que responden que aumentará e os que responden que diminuirá. No cadro comprobamos que este índice mellorou notablemente no último trienio e quedou na mellor posición do período focalizado.

Cadro 2.19

Opinións empresariais. Total sector industrial (sen construción). Galicia. 2000-2004

Total sector industrial	2000	2001	2002	2003	2004
Grao utilización actual (%) (1)	75,2	76,5	81,6	81,2	**80,2**
Carteira de pedimentos	-5,0	-8	7	17,5	**-14,3**
Stocks da produción	5,0	-3	-14	14,7	**0,5**
Tendencia da producción	-8,0	-39	-12	20,8	**2,4**
Tendencia do emprego	-6,0	-27	-14	12,0	**10,0**

(1) Datos do 4º trimestre nesta variable e de dembro nas outras catro
Fonte: Ministerio de Industria, Turismo e Comercio. Enquisa de conxuntura industrial

5) A previsión empresarial da tendencia do emprego empeorou lixeiramente respecto do mesmo período do ano anterior, pero quedou cun valor mellor que no trienio 2000–2002.

2.5.2. Enquisas do sector servizos

Ben sabido é que o sector servizos constitúe hoxendía a principal fonte de xeración de renda e de ocupación laboral nos países desenvolvidos; dentro deles ten unha grande importancia o subsector comercial, que na estrutura empresarial tracexada polo DIRCE representa algo máis do 30% das empresas galegas. Focalizaremos neste apartado dous aspectos do sector servizos: o comercio polo miúdo e o turístico.

Cómpre subliñar que co ICM (***Índices de comercio polo miúdo***) o INE ten como principal obxectivo a cuantificación da evolución deste subsector comercial (ao traveso do seguimento das vendas e da poboación asalariada); desde o 1 de xaneiro de 2004 publica estes índices en prezos constantes, é dicir, eliminando o efecto que teñen os prezos sobre a evolución das vendas. Seguindo as recomendacións de ***Eurostat***, presenta os índices en termos netos (ou sexa, corrixidos do ***efecto calendario***).

Cadro 2.20

Índices de comercio polo miúdo. Por comunidades autónomas. 2004

	Índice (1)	% variación
Andalucía	127,9	2,9
Aragón	129,8	2,6
Asturias	131,5	-0,6
Baleares	103,1	2,7
Canarias	146,9	1,7
Cantabria	125,4	2,5
Catela e León	123,6	1,7
Castela A Mancha	134,7	5,5
Cataluña	141,7	3,1
Comunidade Valenciana	135,8	4,3
Estremadura	143,8	1,6
Galicia	**131,9**	**1,1**
Madrid	134,7	1,3
Murcia	142,4	5,8
Navarra	136,5	2,3
País Vasco	137,0	3,1
A Rioxa	138,0	1,2
Ceuta	101,9	-6,5
Melilla	111,3	5,2
España	**133,8**	**2,6**

(1) Base 2001
Fonte: INE, Índices de comercio polo miúdo

Cadro 2.21

Pernoctacións de residentes en España. Galicia e España. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Galicia	**5.887,2**	**4.947,4**	**4.963,9**	**5.309,6**	**5.467,8**	**6.748,7**
España	81.503,6	83.382,0	85.261,0	86.718,4	91.036,9	**99.878,0**

Datos en medias anuais, en miles de pernotacións
Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira

■ Cadro 2.22 Pernoctacións de residentes no estranxeiro. Galicia e España. 1999-2004

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Galicia	**795,6**	**901,2**	**887,7**	**954,0**	**990,4**	**1.142,1**
España	149.036,0	143.761,6	143.420,6	135.836,4	136.833,9	**135.041,2**

Datos en medias anuais, en miles de pernotacións
Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira

■ Cadro 2.23 Porcentaxe anual de variación dos prezos hoteleiros (PH) e dos ingresos por habitación ocupada (IHA)

	PH	IHA
Andalucía	2,2	2,0
Aragón	3,5	4,4
Asturias	0,2	0,2
Baleares	-0,2	4,5
Canarias	1,0	2,2
Cantabria	2,1	2,4
Catela e León	2,0	5,1
Castela A Mancha	3,8	5,4
Cataluña	3,1	3,4
Comunidade Valenciana	-0,8	2,4
Estremadura	3,5	2,5
Galicia	**3,2**	**7,1**
Madrid	0,8	6,5
Murcia	2,2	2,1
Navarra	2,7	1,2
País Vasco	0,8	1,1
A Rioxa	3,8	3,5
Ceuta	3,0	0,0
Melilla	7,6	11,1
España	**1,5**	**3,5**

Fonte: INE, Enquisa de ocupación hoteleira

O cadro 2.20 recolle o índice xeral por comunidades autónomas do comercio polo miúdo e máis a variación no último ano. Reflite que a variación do comercio minorista en 2004 estivo 1,5 puntos porcentuais por baixo en Galicia que na media estatal e que o índice correspondente queda 1,9 puntos por baixo en Galicia.

Un achegamento ao estudo da ocupación en aloxamentos turísticos podemos realizalo cos datos dos cadros 2.21 a 2.23. Nos dous primeiros sobrancearemos que:

- As pernoctacións en establecementos hoteleiros en Galicia tiveron unha suba moi importante neste ano 2004 ao abeiro do "tirón" do primeiro Xacobeo do século XXI, acadando o mellor valor do sexenio (e moi por riba do Xacobeo de 1999).
- As pernoctacións en Galicia de residentes en España subiron en 2004 un 23,4%, mentres que no promedio español creceron un 9,7%.
- As pernoctacións en Galicia dos residentes no estranxeiro subiron en 2004 un 15,3%, mentres que en España baixaron lixeiramente e marcaron o peor rexistro do sexenio estudado.
- O crecemento medio dos prezos hoteleiros en Galicia en 2004 (3,2%) foi máis do dobre que na media estatal e a suba en Galicia dos ingresos por habitación ocupa-

da (7,1%) foi a maior entre as comunidades autónomas (só o supera a cidade de Melilla). O cadro 2.23 permite ás persoas interesadas realizar a comparanza dos datos de Galicia cos das outras comunidades autónomas.

Entre os "puntos débiles" das pernoctacións en Galicia que pon de manifesto a estatística do INE, ademais da maior suba dos prezos (que pode lastrar a nosa competitividade) subliñaremos que a estancia media é moi reducida (2,1 días), moi por baixo do promedio estatal (3,5 días).

2.5.3. Indicadores de actividade e demanda.

Nos cadros 2.24 e 2.25 presentamos unha serie de indicadores de conxuntura desde a dobre perspectiva da actividade (oferta) e demanda; no primeiro recollemos os datos para o total galego e no segundo a desagregación provincial dalgúns dos indicadores que figuran no primeiro cadro. O desglose por trimestre de cada un deles permite ás persoas interesadas realizar un estudo polo miúdo dos diferentes indicadores.

Cadro 2.24

Indicadores de conxuntura (1). Galicia. 2004

	I T.	II T.	III T.	IV T.
Actividade				
Consumo industrial de enerxía eléctrica	8,5	3,5	-4,0	-2,3
Importacións de bens de equipo	-8,1	21,9	-11,7	-14,2
Vivendas visadas	12,6	-18,4	22,6	-4,3
Consumo de cemento	**8,3**	**2,2**	**-2,6**	**-15,9**
Tránsito portuario	5,4	7,6	11,7	4,6
Tránsito aéreo de viaxeiros	12,4	16,9	7,8	8,4
Pernoctacións	17,2	31,3	16,9	24,6
Ocupación hoteleira	24,3	37,5	53,0	31,5
Demanda				
Consumo de gasolina	1,5	-1,6	-3,1	-3,0
Consumo de gasóleo A	**7,5**	**6,5**	**6,1**	**2,6**
Consumo doméstico de enerxía eléctrica	4,4	13,8	6,1	1,6
Matriculación de automóbiles	16,6	11,9	7,0	2,2
Matriculación de vehículos de carga	6,2	7,1	10,6	2,9
Importacións de bens de consumo	5,0	6,5	5,1	10,3
Importación de bens intermedios	5,2	12,3	4,2	12,6
Exportacións	11,8	-0,5	4,7	7,0
Licitación de obra pública	482,0	-54,9	-19,4	13,6

(1) En porcentaxe de variación interanual
Fonte: Varias (collido do "Informe de Conxuntura da Economía Galega", editado pola Fundación Caixa Galicia)

■ **Cadro 2.25** — **Indicadores de conxuntura [1]. Por provincias. 2004**

	A Coruña				Lugo				Ourense				Pontevedra			
	I T.	II T.	III T.	IV T.	I T.	II T.	III T.	IV T.	I T.	II T.	III T.	IV T.	I T.	II T.	III T.	IV T.
Actividade																
Consumo de cemento	15,0	3,4	-2,6	-49,5	8,3	6,0	11,7	40,3	32,5	22,9	-4,3	-7,0	-1,8	-3,3	-6,3	2,3
Ocupación hoteleira (en %)	28,0	40,3	53,9	34,3	15,8	27,6	39,2	22,4	19,6	25,1	33,0	24,8	25,2	41,0	60,7	33,7
Pernoctacións	23,9	27,6	24,2	25,1	0,7	29,3	18,1	19,9	1,3	6,1	17,7	18,2	18,6	41,5	11,4	27,0
Demanda																
Consumo de gasolina	1,5	-2,0	-2,8	-4,0	-0,4	-3,2	-5,4	-4,5	1,3	-1,6	-3,2	-2,6	2,1	-0,5	-2,5	-1,5
Consumo de gasóleo A	5,5	5,4	5,6	0,0	8,7	5,7	5,7	6,3	3,1	5,7	4,7	-1,3	11,3	8,7	7,3	5,4
Matriculación de automóbiles	21,6	16,1	11,7	9,0	11,1	15,0	8,1	-2,5	15,1	9,6	9,1	-2,0	13,1	6,9	0,5	-2,8
Matriculación de vehículos de carga	-2,5	-1,6	12,9	-1,7	8,9	8,8	25,8	10,1	15,4	7,3	7,9	4,6	11,2	16,8	2,5	4,0
Licitación de obra pública	265,9	-67,0	-17,3	137,7	72,6	-27,6	213,3	-18,9	1.037,0	-39,7	-62,4	-85,1	473,8	-37,6	-44,8	23,9
Importacións	6,9	22,9	11,9	20,3	24,3	82,7	45,5	0,0	35,4	28,0	-0,4	9,9	0,7	0,0	-3,7	4,5
Exportacións	41,3	-19,4	11,4	20,2	11,4	43,0	9,1	12,9	0,2	13,4	3,0	1,0	4,2	6,0	1,6	1,2

(1) Porcentaxe de variación interanual
Fonte: Varias (collido do "Informe de Conxuntura da Economía Galega", editado pola Fundación Caixa Galicia)

2.6. Investigación científica, desenvolvemento tecnolóxico e innovación (I + D+i)

2.6.1. Introdución

A investigación científica e o desenvolvemento tecnolóxico (I+D) abranguen un conxunto de traballos de carácter creativo emprendidos co fin de incrementar os coñecementos nunha rama ou actividade determinada, así como a aplicabilidade desa suma de coñecementos á mellora dos xa existentes. Sen dúbidas é un factor clave á hora de posibilitar a converxencia real cos países máis desenvolvidos, que como veremos neste mesmo apartado presentan valores moi por riba dos existentes en España (e especialmente dos de Galicia).

A innovación, pola súa banda, é cada vez máis un factor clave na procura do aumento de produtividade e, xa que logo, da competitividade empresarial; hoxe en día as diferenzas económicas entre os países susténtase, en boa parte, no crecemento e acumulación do ***know how*** e na súa capacidade de transformación en produtos finais, vía innovación tecnolóxica.

A nova política de fondos na procura da cohesión territorial na UE priorizará cada vez máis o seu investimento no amplo abano denominado ***sociedade do coñecemento***, co obxectivo de intentar converter a economía europea na máis competitiva do mundo (de acordo co aprobado no Cumio de Lisboa). O pulo da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico é fundamental e débese traballar na redución da ***"brecha tecnolóxica"*** galega; velaí un sinxelo exemplo: Un 46% das empresas galegas non teñen aínda acceso a Internet de banda ancha, porcentaxe que baixa ao 19% na media estatal e a menos do 5% na UE, Estados Unidos ou Xapón. A andaina da ***converxencia tecnolóxica*** é irrenunciable e urxente se non queremos perder unha vez máis na nosa historia o "tren do progreso".

2.6.2. Investigación científica e desenvolvemento tecnolóxico (I+D)

O cadro 2.26 permítenos unha visión por comunidades autónomas para o ano 2003 dos gastos internos totais e máis do persoal (en equivalencia a xornada completa). Apréciase que:

- O gasto interno total de Galicia (4,1% do total estatal) está moi por baixo da porcentaxe que lle correspondería pola poboación, polo PIB ou polo número de empresas no total español, o que tamén ocorre no tocante ao persoal, pero cun diferencial menor, porque é maior a porcentaxe galega (4,9%).

Cadro 2.26

Gastos internos e persoal en I + D. Por comunidades autónomas. 2003

	Gastos internos		Persoal en equivalencia a xornada completa	
	Total (Miles de euros)	%	Total	%
Andalucía	903.152	11,0	16.660,4	11,0
Aragón	169.086	2,1	4.520,0	3,0
Asturias	113.279	1,4	2.175,4	1,4
Baleares	46.323	0,6	816,1	0,5
Canarias	168.449	2,1	3.608,9	2,4
Cantabria	43.745	0,5	738,7	0,5
C. León	366.728	4,5	7.580,1	5,0
C. A Mancha	110.905	1,4	2.059,1	1,4
Cataluña	1.875.855	22,8	33.410,7	22,1
C. Valenciana	631.986	7,7	13.610,3	9,0
Estremadura	80.852	1,0	1.653,2	1,1
Galicia	**338.446**	**4,1**	**7.412,3**	**4,9**
Madrid	2.346.286	28,6	37.905,4	25,0
Murcia	134.403	1,6	3.110,7	2,1
Navarra	177.914	2,2	3.920,1	2,6
País Vasco	667.281	8,1	11.440,8	7,6
A Rioxa	36.685	0,4	821,5	0,5
Ceuta e Melilla	1.664	0,0	43,6	0,0
España	**8.213.039**	**100,0**	**151.487,3**	**100,0**

Fonte: INE, Estatísticas sobre actividades en I+D

- Hai unha notable concentración espacial do gasto interno total nas actividades de I+D en dúas comunidades autónomas, pois Madrid e Cataluña representan máis da metade (51,4%) do total estatal. No persoal o seu peso conxunto é algo inferior á metade do conxunto de España (47,1%).
- Galicia ocupa a sétima posición nas dúas clasificacións (polo gasto en I+D e máis polo persoal en EDC), por detrás de Cataluña, Madrid, Andalucía, País Vasco, C. Valenciana e Castela–León.

O seguimento na última década da porcentaxe do gasto en I+D en Galicia en relación co de España podemos facelo co cadro 2.27. A forte suba relativa de 1995 permitiulle a Galicia pasar do 2,57% de 1994 ao 3,33%; estancouse no cuadrienio seguinte ao redor desa porcentaxe e a suba do trienio 2000–2002 fixo que superara por vez primeira o 4%. En 2004 subiu lixeiramente e quedou no 4,12% do total español.

Cadro 2.27

Evolución dos gastos internos en I+D. % Galicia/España. 1994-2003

1994	2,57
1995	3,33
1996	3,20
1997	3,52
1998	3,24
1999	3,30
2000	3,70
2001	3,86
2002	4,08
2003	**4,12**

Elaboración propia
Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D

O valor absoluto do gasto en I+D dunha comunidade autónoma non é representativo dabondo do esforzo en investigación e desenvolvemento tecnolóxico da mesma, xa que o seu valor en relación co valor da súa produción pode ser moi distinto. Por iso recollemos no cadro 2.28 o gasto total en I+D, as porcentaxes dese gasto sobre o PIB de cada comunidade autónoma e mailo gasto de cada un dos sectores que o executan, Sobrancearemos que:

Cadro 2.28

Gastos internos totais en I + D. Por comunidades autónomas e sector de execución. 2003

	Total	% sobre PIB	Empresas	Admón. Pública	Ensino superior	IPSFL (1)
Andalucía	**903.152**	0,89	344.246	154.231	403.997	678
Aragón	**169.086**	0,74	97.610	24.533	46.932	11
Asturias	**113.280**	0,70	46.415	17.523	49.321	21
Baleares	**46.323**	0,25	6.903	7.980	31.318	122
Canarias	**168.449**	0,55	27.328	42.321	98.800	-
Cantabria	**43.745**	0,47	16.615	11.003	16.127	-
C. León	**366.728**	0,88	193.599	32.928	139.881	320
C. A Mancha	**110.906**	0,44	46.980	17.140	46.771	15
Cataluña	**1.875.855**	1,38	1.243.740	170.393	456.387	5.335
C. Valenciana	**631.986**	0,87	219.419	75.982	336.374	211
Estremadura	**80.852**	0,63	10.121	15.446	55.285	-
Galicia	**338.446**	**0,86**	**135.478**	**41.010**	**161.874**	**84**
Madrid	**2.346.288**	1,81	1.332.604	592.231	412.445	9.006
Murcia	**134.404**	0,73	58.815	20.472	55.101	15
Navarra	**177.915**	1,41	128.268	8.112	41.534	-
País Vasco	**667.282**	1,42	511.872	25.864	129.487	58
A Rioxa	**36.686**	0,66	23.355	4.556	8.774	-
Ceuta e Melilla	**1.664**	0,07	71	40	1.553	-
España	**8.213.047**	**1,10**	**4.443.439**	**1.261.765**	**2.491.961**	**15.876**

En miles de euros (agás a 2ª columna, que está en porcentaxe)
(1) Institucións privadas sen fins de lucro
Fonte: INE, Estatística sobre actividades en I+D

- O gasto en I+D de Galicia supón actualmente un 0,86% do PIB, dato que fai que Galicia ocupe o oitavo posto na clasificación das comunidades autónomas (un posto por detrás que no ano anterior e que na clasificación por gasto absoluto). Segue a

Porcentaxe de execución do gasto de I+D.
Por sectores. Galicia e España. 2003

■ Cadro 2.29

	Galicia	España
Empresas	**40,00**	54,10
Admón. Pública	**12,15**	15,46
Ensino Superior	**47,83**	30,34
IPSFL (1)	**0,02**	0,20

(1) institucións privadas sen fins de lucro
Fonte: INE, Estatística de I+D

Evolución da porcentaxe de gastos respecto ao PIB a prezos
de mercado. Por comunidades autónomas

■ Cadro 2.30

	2001	2002	2003
Andalucía	0,62	0,62	0,89
Aragón	0,71	0,75	0,74
Asturias	0,71	0,65	0,70
Baleares	0,25	0,26	0,25
Canarias	0,56	0,60	0,55
Cantabria	0,57	0,55	0,47
C. León	0,83	0,81	0,88
C. A Mancha	0,04	0,44	0,44
Cataluña	1,17	1,28	1,38
C. Valenciana	0,77	0,81	0,87
Estremadura	0,60	0,60	0,63
Galicia	**0,72**	**0,79**	**0,86**
Madrid	1,79	1,88	1,81
Murcia	0,66	0,57	0,73
Navarra	1,22	1,11	1,41
País Vasco	1,39	1,32	1,42
A Rioxa	0,63	0,57	0,66
España	**0,99**	**1,03**	**1,10**

Fonte: INE, Estatística de I+D

reflectir unha ***diverxencia*** notable de Galicia (a estatal supera nun 28% á galega), moito maior que a existente en variables coma o PIB ou a renda.

▌As catro comunidades que realizan un maior investimento nas actividades de I+D son Madrid (1,8%), País Vasco, Navarra e Cataluña (as tres cun 1,4%).

▌No tocante á distribución do gasto en I+D segundo o sector que o execute, en Galicia o primeiro é o ensino superior mentres que no total estatal o primeiro é o sector empresarial (cousa que tamén ocorre, con especial intensidade, nas catro comunidades que máis invisten en I+D en proporción do seu PIB: Madrid, Cataluña, Navarra e País Vasco).

A comparanza das porcentaxes de execución do gasto en I+D en cada sector en Galicia e España podemos facela ao fío do cadro 2.29. Subliñaremos o seguinte:

▌O sector empresarial é o primeiro a nivel estatal, con máis da metade do gasto total en I+D (un 54,1%), mentres que en Galicia é o segundo (14,1 puntos porcentuais por baixo), anque subiu nos últimos anos (pois en 2001 era só un 27%).

▌En Galicia ocupa o primeiro posto o Ensino Superior (cun 47,8%), 17,5 puntos porcentuais por riba do promedio español.

Cadro 2.31

Porcentaxe de gasto en I+D sobre o PIB. OCDE. 2001-2003

	2001	2002	2003
Austria	2,07	2,19	2,19
Bélxica	2,17	2,24	2,33
Canadá	2,03	1,90	1,87
República Checa	1,30	1,30	1,34
Dinamarca	2,40	2,52	-
Finlandia	3,41	3,46	-
Francia	2,23	2,26	-
Alemaña	2,51	2,53	2,50
Grecia	0,65	-	-
Hungría	0,95	1,02	0,95
Islandia	3,06	3,09	-
Irlanda	1,13	-	-
Italia	1,11	-	-
Xapón	3,07	3,12	-
Corea	2,59	2,53	2,64
México	0,39	-	-
Holanda	1,88	-	-
Nova Zelanda	1,16	-	-
Noruega	1,60	1,67	-
Polonia	0,64	0,59	-
Portugal	0,85	0,94	-
Eslovaquia	0,64	0,58	0,59
Galicia	**0,72**	**0,79**	**0,86**
España	**0,95**	**1,03**	**1,10**
Suecia	4,27	-	-
Turquía	0,72	0,66	-
Reino Unido+	1,86	1,87	-
Estados Unidos	2,73	2,66	2,60
UE (25)	**1,83**	**1,86**	**-**
OCDE	**2,28**	**2,26**	**-**

Fonte: OCDE. Base de datos MSTI 2004–2 (Collido do INE: Estatísticas sobre actividades en I+D. 2003)

- A porcentaxe de gasto en I+D da Administración Pública supera en 3,3 puntos á de Galicia.
- As Institucións Privadas sen fins de lucro teñen unha porcentaxe en Galicia dez veces menor que a estatal.

Centrámonos na evolución no último trienio das porcentaxes do gasto en I+D respecto do PIB nas distintas comunidades autónomas (cadro 2.30) destacaremos que o avance de Galicia (sete centésimas por ano) é insuficiente para conseguir nun prazo razoable a nosa converxencia coa media estatal; comunidades desenvolvidas (como Navarra) e pouco desenvolvidas (como Andalucía ou Murcia) tiveron en 2003 un forte avance que marca o camiño a seguir.

Na comparanza internacional, o cadro 2.31 subliña o baixo valor da porcentaxe de gasto galego en I+D (en relación co PIB) no contorno da Unión Europea ou da OCDE (en 2002 o dato de Galicia supón respectivamente un 46% e un 38%). O estado de maior porcentaxe de gasto en I+D (Suecia) quintuplica a porcentaxe de Galicia; Finlandia cuadriplícaa e triplícana Xapón, Islandia, Estados Unidos, Alemaña, Corea ou Dinamarca.

■ **Cadro 2.32** **Principais indicadores de I+D en empresas, por tipo de empresa (1) e comunidades autónomas. 2003**

	Manufactureiras de alta e media-alta tecnoloxía			De servizos de alta tecnoloxía		
	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC	Nº empresas	Gastos I+D (miles euros)	Persoal en EXC
Andalucía	138	81.034	1.090,5	82	78.010	1.333,6
Aragón	140	70.826	1.231,2	11	5.440	82,2
Asturias	31	12.871	222,9	9	4.836	94,7
Baleares	2	239	8,5	5	733	30,7
Canarias	8	583	17,3	10	16.204	177,8
Cantabria	22	6.995	75,5	8	1.859	27,0
C. León	63	35.537	531,6	46	115.893	1.389,1
C. A Mancha	59	25.458	399,7	16	6.568	149,3
Cataluña	895	616.471	8.015,5	233	292.831	4.653,8
C. Valenciana	260	65.678	1.276,9	86	42.627	998,6
Estremadura	8	1.444	19,1	3	754	29,5
Galicia	**93**	**70.392**	**1.075,6**	**57**	**20.757**	**607,3**
Madrid	311	488.488	5.385,9	309	443.957	5.533,3
Murcia	56	27.016	323,3	13	3.551	77,7
Navarra	85	71.546	931,9	15	13.344	277,4
País Vasco	342	175.587	3.164,6	138	196.932	3.269,9
A Rioxa	25	9.874	137,3	8	2.843	66,4
	1	71	1,1	0	0	0,0
España	**2.389**	**1.760.110**	**23.908,4**	**962**	**1.247.139**	**18.798,3**

(1) Manufactureiras de alta tecnoloxía: Industria farmacéutica, Maquinaria de oficina e material informático, Compoñentes electrónicos, Aparatos de radio, TV e comunicación, Instrumentos médicos de precisión, óptica e reloxería e Construcción aeronáutica e espacial.
Manufactureiras de media–alta tecnoloxía: Industria química agás farmacia; Maquinaria e equipo; Maquinaria e aparatos eléctricos; Industria do automóbil; Outro material de transporte.
De servizos de alta tecnoloxía: Correos e telecomunicacións; Actividades informáticas; Investigación e desenvolvemento
Fonte: INE, Base "Indicadores de Ciencia y Tecnología"

As persoas interesadas poderán afondar no estudo da I+D en Galicia e nas distintas comunidades autónomas co cadro 2.32, que recolle datos dos principais indicadores de I+D (número de empresas, gasto, persoal) nas empresas manufactureiras (de alta e media–alta tecnoloxía) e nos servizos de alta tecnoloxía.

2.6.3. Innovación tecnolóxica nas empresas.

A ***Enquisa de Innovación Tecnolóxica nas empresas*** (do INE) permite coñecer a estratexia tecnolóxica das empresas e os factores que inflúen na súa capacidade para innovar e ademais proporciona o marco base para estudos posteriores, coma pode ser a utilización da tecnoloxía punta nos procesos de fabricación ou a análise dos fluxos de pagos e ingresos tecnolóxicos. Nesta enquisa avalíase a actividade das empresas que realizan algunha actividade innovadora (I+D, adquisición de tecnoloxía inmaterial software, gastos en deseño, etc).

O gasto en actividades para a innovación tecnolóxica acadou en Galicia 685,5 millóns de euros no ano 2003; por ramas de actividade, a fabricación de vehículos a motor representa a maior porcentaxe do total de gasto en innovación. No cadro 2.33 presentamos o gasto en innovación tecnolóxica nas diferentes comunidades autónomas (e no total español) en 2003, con desagregación segundo tamaño da empresa. Salientaremos que:

- O investimento de Galicia supón un 5,7% do total estatal, sendo especialmente relevante nas empresas de menos de 250 empregados (8%) e moito menor nas de máis de 250 empregados (4,5%).

■ Cadro 2.33

Gastos (1) en actividades para a innovación tecnolóxica.
Por comunidades autónomas e tamaño da empresa. 2003.

	Menos de 250 empregados	250 e máis empregados	Total
Andalucía	467.790	233.340	701.130
Aragón	81.305	351.369	432.674
Asturias	120.258	49.324	169.582
Baleares	19.049	16.873	35.922
Canarias	81.810	17.762	99.572
Cantabria	13.917	23.293	37.210
Castela e León	137.648	178.176	315.824
Castela A Mancha	372.138	57.385	429.523
Cataluña	1.529.857	1.386.964	2.916.821
C. Valenciana	507.822	342.996	850.818
Estremadura	25.823	5.827	31.650
Galicia	**416.128**	**269.363**	**685.491**
Madrid	772.044	2.307.138	3.079.182
Murcia	74.902	38.165	113.067
Navarra	105.338	72.130	177.468
País Vasco	408.296	654.519	1.062.815
A Rioxa	44.312	9.410	53.722
Ceuta e Melilla	1.789	4.246	6.035
España	**5.180.226**	**6.018.280**	**11.198.506**

(1) En miles de euros
Fonte: INE, Enquisa sobre innovación tecnolóxica nas empresas

▌As comunidades autónomas con maior gasto en actividades para a innovación tecnolóxica foron Madrid e Cataluña, que conxuntamente concentran a metade do gasto total estatal.

▌Galicia ocupa a sexta posición na clasificación, por detrás das dúas comunidades citadas máis País Vasco, C.Valenciana e Andalucía.

Cómpre sinalar o esforzo dos últimos anos en Galicia, no que non só sobrancea o dinamismo mostrado por unhas poucas empresas punteiras senón tamén o dos ***clusters*** (de automoción, acuicultura,etc), que con notable empeño están aplicando a cultura da cooperación empresarial na innovación.

2.6.4. Indicadores de alta tecnoloxía

Considerando a tecnoloxía como o stock de coñecementos que permite producir novos produtos e procesos, a alta tecnoloxía caracterízase por unha rápida renovación de coñecementos, moi superior a outras tecnoloxías, e polo seu grao de complexidade (que esixe un continuo esforzo en investigación e unha sólida base tecnolóxica). A efectos estatísticos, a definición de alta tecnoloxía realízase ao traveso dunha enumeración exhaustiva das ramas de actividade (enfoque sectorial) e máis dos produtos (enfoque por produtos) que se consideran nese momento de alto contido tecnolóxico. Para determinar o listado de actividades e de produtos de alta tecnoloxía, o INE partiu dos traballos metodolóxicos desenvolvidos pola OCDE nesta materia, e da súa adaptación no ámbito europeo por parte de Eurostat.

O cadro 2.34 amosa a produción dos sectores de alta tecnoloxía nas distintas comunidades autónomas no último ano do que informou o INE (2003): subliñaremos que:

▌A participación galega no total estatal é do 4,68% no número de empresas (0,11 puntos porcentuais máis que no ano anterior) e do 5,26% na cifra de negocios (0,33 puntos menos que no ano anterior).

Produción nos sectores de Alta Tecnoloxía.
Por comunidade autónoma e tipo de indicador. 2003.

■ **Cadro 2.34**

	Nº establecementos	Cifra negocios
Andalucía	6.415	10.963.548
Aragón	2.207	10.976.860
Asturias	1.261	2.165.733
Baleares	1.265	894.372
Canarias	1.874	1.481.027
Cantabria	526	2.209.107
Castela e León	2.280	10.095.177
Castela A Mancha	1.756	3.406.587
Cataluña	15.704	55.382.147
C. Valenciana	6.328	13.999.923
Estremadura	643	558.182
Galicia	**2.942**	**10.057.023**
Madrid	12.625	43.150.313
Murcia	1.422	2.131.701
Navarra	1.137	7.157.836
País Vasco	4.040	16.073.297
A Rioxa	378	647.009
España	**62.803**	**191.349.842**

(1) En miles de euros
Fonte: INE, Enquisa industrial de empresas e enquisa anual de servizos

▌Só tres comunidades sobrepasan os 15.000 millóns de euros de cifra de negocios: Cataluña, Madrid e País Vasco; entre as tres, concentran o 60% do importe estatal (Madrid e Cataluña conxuntamente sobrepasan xa a metade: 51,49%).

A diferenciación para Galicia entre os sectores manufactureiros (de tecnoloxía alta ou media–alta) e os servizos de alta tecnoloxía pódese facer ao fío do cadro 2.35, que reflite a distribución por comunidades autónomas da poboación ocupada no conxunto da economía de cada comunidade, nos sectores de alta e media–alta tecnoloxía e máis nos apartados en que os desagregamos (servizos de alta tecnoloxía e sectores manufactureiros –de alta e media–alta tecnoloxía). Sobrancearemos que:

▌A participación galega no total estatal é na poboación ocupada un 6,6%, porcentaxe que baixa medio punto se consideramos só a poboación ocupada nos sectores de alta e media–alta tecnoloxía: 6,1%.

▌Nos sectores manufactureiros, Galicia ten tan só un 1,6% do estatal nos de tecnoloxía alta, mentres que quintuplica esa porcentaxe nos de tecnoloxía media–alta: un 8,2%.

▌Nos servizos de alta tecnoloxía, o peso relativo de Galicia no conxunto de España é dun 4,1%.

▌Da poboación ocupada total da economía galega, un 7,2% traballa en sectores de alta ou media–alta tecnoloxía, medio punto porcentual por baixo do promedio estatal. Galicia ocupa o posto sétimo na clasificación das comunidades autónomas segundo esa porcentaxe, detrás de Cataluña, Navarra, Madrid, Aragón, Navarra e Cantabria.

No cadro 2.36 presentamos unha visión dinámica da poboación ocupada de Galicia e España nos sectores de alta e media–alta tecnoloxía. Destacaremos os seguintes aspectos:

Cadro 2.35 **Poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía. Por CCAA. 2002**

	A	Sectores de alta e medio-alta tecnoloxía				C=B/AX100
			Sectores manufactureiros		Servizos de alta tecnoloxía	
	Total Economía	B	Alta tecnoloxía	Medio-alta tecnoloxía		
Andalucía	**2.499,2**	93,6	9,0	45,2	39,4	3,75
Aragón	**474,5**	54,5	2,9	43,2	8,4	11,49
Asturias	**372,1**	19,9	0,7	10,7	8,5	5,35
Baleares	**378,4**	10,0	0,6	3,5	5,8	2,64
Canarias	**737,9**	14,4	1,2	4,1	9,1	1,95
Cantabria	**208,0**	16,7	0,6	12,4	3,7	8,03
C. León	**931,6**	57,3	4,2	35,4	17,6	6,15
C. A Mancha	**647,7**	26,2	3,9	13,3	9,0	4,05
Cataluña	**2.769,9**	364,4	50,8	239,1	74,5	13,16
C. Valenciana	**1.749,6**	87,4	6,8	53,8	26,7	5,00
Estremadura	**362,3**	6,7	0,6	1,7	4,4	1,85
Galicia	**1.072,2**	**77,6**	**2,4**	**59,0**	**16,2**	**7,24**
Madrid	**2.318,4**	277,1	56,1	76,8	144,1	11,95
Murcia	**452,8**	21,4	1,1	13,4	6,8	4,73
Navarra	**237,4**	30,3	1,3	25,6	3,4	12,76
País Vasco	**886,1**	101,3	9,5	73,8	18,0	11,43
A Rioxa	**111,3**	6,8	0,4	5,1	1,4	6,11
Ceuta e Melilla	**48,1**	0,4	0,0	0,1	0,3	0,83
España	**16.257,6**	**1.265,7**	**152,0**	**716,3**	**397,4**	**7,79**

En medias anuais. En miles; agás a última columna que é porcentaxe
Fonte: INE, Encuesta de Población Activa

Cadro 2.36 **Evolución da poboación ocupada nos sectores de alta e medio-alta tecnoloxía. Galicia e España. 2001-2002**

	A	Sectores de alta e medio-alta tecnoloxía				C=B/AX100
			Sectores manufactureiros		Servizos de alta tecnoloxía	
	Sectores produtivos	B	Alta tecnoloxía	Medio-alta tecnoloxía		
Galicia						
2001	**1.062,7**	61,4	3,3	45,0	13,1	5,8
2002	**1.072,2**	**77,6**	**2,4**	**59,0**	**16,2**	**7,2**
España						
2001	**15.945,6**	1.295,2	158,0	718,8	418,3	8,1
2002	**16.257,6**	**1.265,7**	**152,0**	**716,3**	**397,4**	**7,8**

En medias anuais. En miles; agás a última columna que é porcentaxe
Elaboración propia (a partir de datos do INE, EPA)

▌En Galicia aumentou no último ano analizado a poboación que traballa nos sectores de alta e media–alta tecnoloxía en 16.200 persoas mentres que baixou en 29.500 no total español.

▌En Galicia baixou no último ano a poboación empregada nos sectores manufactureiros de tecnoloxía alta, mentres que aumentou nos de tecnoloxía media–alta e nos servizos de alta tecnoloxía; en España baixaron as tres variables.

▌A porcentaxe de poboación ocupada nos sectores de alta e media–alta tecnoloxía sobre a poboación ocupada total aumentou sensiblemente en Galicia en 2002 (1,4 puntos porcentuais). Tralo descenso de 0,3 puntos no total español, pechouse no último ano estudado o diferencial moi notablemente (pasou de 2,3 a tan só 0,6 puntos).

2.7. A empresa industrial pública: a Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI)

A raíz da promulgación do Real decreto–Lei 5/1995, do 16 de xuño, a industria pública española nucleada neses momentos en torno ao Instituto Nacional de Industria (INI) e ao Instituto Nacional de Hidrocarburos (INH) reestrutúrase, agrupándose en dous entes as distintas empresas dependentes ou controladas polo Ministerio de Industria e Enerxía:

- A Sociedade Estatal de Participacións Industriais (SEPI), á que se lle asignan as participacións dos grupos Teneo, SA e Repsol, SA, rexida polo dereito privado, sen aval do Estado, e que goza do beneficio da consolidación fiscal nas operacións de endebedamento; ten, ademais, como unha das súas principais obrigacións a de amortizar a débeda do ex–INI, vía dividendos, endebedamento e desinvestimentos.

- A Axencia Industrial do Estado (AIE), á que se adxudica, polo seu valor contable, a carteira de titularidade directa, maioritaria, igualitaria ou minoritaria das entidades mercantís, suxeitas a plans de reestruturación ou reconversión industrial. A esta axencia non se lle concede ningunha capacidade de endebedamento e carece do beneficio de consolidación fiscal, se ben as empresas en reconversión serán as únicas que poidan percibir aportacións do Estado.

O 28 de xuño de 1996 o goberno aprobou o "programa de modernización do sector público empresarial do Estado", que deseña un plan de privatizacións de empresas públicas, que afondando na política de alleación de activos patrimoniais públicos que xa viña desenvolvéndose anteriormente, contempla a venda das empresas públicas rendibles, incluídas as dependentes do Ministerio de Economía e Facenda.

No trienio 1996–1999 producíronse operacións privatizadoras en empresas públicas industriais e de servizos con implantación en Galicia: Argentaria, Telefónica, o grupo Repsol, Retevisión, Auxini, ENDESA, Tabacalera, Gas Natural, Elcano, Barreras, INESPAL, Santa Bárbara, Indra ou Red Eléctrica, e en 2000 e os primeiros meses de 2001 os de Iberia, Enatcar e ENCE, ás que seguirá Autopistas del Atlántico no 2002, quedándose o Estado co control daquelas que poden ter problemas para privatizarse por cuestións sociais ou estratéxicas, aínda que non se descarta o seu pase a mans privadas, como as da División Naval e Bazán agrupadas no novo grupo Izar.

En todo caso, o que si é certo é que o cadro da empresa pública en España, e polo tanto en Galicia, experimentou un importante cambio nestes últimos anos, especialmente a partir de 1997–1998, diminuíndo substancialmente as empresas participadas polo Estado, quedando reducido a un pequeno grupo con capital público, formado polas que arrastran un déficit empresarial considerable.

O Decreto–lei 15/1997, do 15 de setembro, reagrupa de novo o sector público, disolvendo a AIE e integrando as súas sociedades na SEPI, facendo esta fronte ao paulatino equilibrio financeiro do sector, cunha aportación de recursos de 900.000 millóns de pesetas –resultante das privatizacións– durante os dous primeiros anos e desvinculando o mantemento das empresas públicas dos Orzamentos Xerais do Estado, cun efecto importante na redución do déficit público para o cumprimento dos criterios de Maastricht.

A SEPI é polo tanto a sociedade estatal que agrupa na actualidade ás empresas públicas industriais, acollendo tamén algunha das empresas que pertencían á Dirección Xeral de Patrimonio, tales como Efe, ALYCESA, CETARSA, Transmediterránea,

EMGRISA, ENAUSA –matriz de Autopistas del Atlántico–, EXPASA, MAYASA e a Sociedade Estatal de Participacións Patrimoniais, coa intención na maioría dos casos de preparar a súa futura privatización. En marzo de 2005 tras unha importante crise da empresa Izar provocada dunha banda polas súas notables perdidas –800 millóns de euros– e por outra pola exixencia da UE ao goberno español da devolución das axudas nos últimos anos aos estaleiros públicos, constitúese unha nova empresa: Navantia que mercé a un axuste de cadro de persoal por xubilacións anticipadas asume a actividade de construción naval, fundamentalmente militar, conservando un 20% de actividade en materia civil. Así mesmo acolle liñas de actividade de propulsión e enerxía, reparacións e sistemas e armas, cunha forte aposta pola tecnoloxía e tarefas de investigación e desenvolvemento.

No anexo deste informe contémplanse os datos de investimentos e persoal dos entes públicos e sociedades estatais en Galicia, clasificados de acordo coa distribución que establece a Lei de orzamentos xerais do Estado.

As características e tendencias que apuntabamos en anteriores informes, con respecto aos investimentos e ao cadro de persoal das empresas públicas dependentes do ex Ministerio de Industria e Enerxía –hoxe do de Facenda–, continúan en 2004; como se reflite nos cadros 16 e 17 do anexo, quedando reducidas na súa vertente industrial a Navantia xa que as restantes son empresas doutros sectores produtivos.

Os investimentos da SEPI representan un montante total de 14 millóns 845 mil euros (cadro A.16)– dos que 5.725.000 millóns de euros corresponde á Navantia e unha contía similar: 5.720.000 á empresa Sepides filial da Sepi en actuacións no marco do Plan Galicia que ten como obxectivo impulsar o desenvolvemento económico de Galicia mediante o apoio e promoción de proxectos empresariais privados que xeren riqueza nas zonas afectadas polo vertido do ***Prestige***.

A escasa contía da inversión das empresas públicas está en consonancia ca diminución do número e a importancia das empresas con respecto a anos anteriores ao deixar de computarse, xa en 1997, as inversións de Endesa e do grupo Repsol –preto de 9.611 millóns de ptas. en 1997– que foron as empresas industriais con maior capacidade inversora en Galicia, privatizándose tamén en 2002 ENA que con 45 millóns 670 mil euros de inversión en 2002 constituía a empresa pública con maior volume de recursos en dito ano.

As empresas públicas industriais con sede en Galicia experimentan unha diminución apreciable de traballadores nestes dez últimos anos, pasándose, no seu conxunto, de 14.067 traballadores en 1993 aos 4.558 do ano que analizamos. Os efectivos de persoal das empresas públicas en Galicia, ascenden a 4.558 fronte aos 5.125 en 2003 (cadro A.17). Navantia con 3.771 efectivos dos estaleiros de Fene e Ferrol constitúen ó maior volume por empresa ao que segue Tragsa con 796 traballadores. A provincia da Coruña, con 4.280 empregados, concentra o volume máis importante, o persoal das outras tres provincias galegas proceden precisamente deste ultimo grupo citado.

2.8. Política industrial. A aportación das administracións públicas

Examinaremos, dentro deste apartado, o conxunto das intervencións máis importantes das distintas administracións públicas no ámbito industrial e empresarial, co obxecto de ter unha visión de carácter xeral das principais liñas de actuación que marcan as políticas públicas en Galicia.

Hai que ter, non obstante, moi en conta que a política macroeconómica ten un papel decisivo sobre a actividade industrial: o control da inflación, a redución do déficit público e a estabilidade monetaria constitúen factores fundamentais para a incentivación e boa marcha das industrias e, xunto co investimento público e o impulso das reformas estruturais, inciden dunha maneira decisiva no comportamento empresarial.

2.8.1. As actuacións da UE

O Cumio de Maastricht de 7 de febreiro de 1992, coa reforma do artigo 130 do Tratado da UE, marca o inicio da nova estratexia en materia industrial e de emprego previndo un marco de relacións entre administracións públicas rexido polo principio de subsidiaridade, a potenciación da instrumentación de accións de I+D, políticas de infraestruturas a escala europea, formación profesional e incluso a posibilidade de utilización de medidas específicas, a aprobar por unanimidade, destinadas a acelerar a adaptación da industria aos cambios estruturais, creando un contorno favorable á iniciativa, desenvolvemento e cooperación entre as empresas, e a favorecer unha explotación do potencial industrial das políticas de innovación e desenvolvemento tecnolóxico.

O Tratado de Amsterdam de 17 de xuño de 1997 inclúe no Tratado Constitutivo da Unión Europea un capítulo sobre emprego, en paralelo ás disposicións relativas á Unión Económica e Monetaria. Cada país continúa a ser dono da súa política, pero a situará no contexto dunha estratexia coordinada de toda a comunidade. O Tratado fixa para os gobernos da Unión o compromiso de:

- Orientar as súas políticas de emprego en consonancia coa política económica da comunidade.
- Promover unha man de obra cualificada con poder de adaptación, así como mercados de traballo que poidan reaccionar axiña ante os cambios económicos.

Así mesmo, crea un sistema de vixilancia multilateral das políticas de emprego nacionais, e un Comité de Emprego que asistirá ás institucións neste traballo.

A estratexia coordinada para o emprego levarase á práctica do seguinte xeito:

a) En primeiro lugar, os xefes de Estado e de Goberno examinarán a situación do emprego.

b) O Consello, por maioría cualificada, a proposta da Comisión e previa consulta ao Parlamento Europeo, ao Comité Económico e Social, e ao Comité das Rexións, elaborará as liñas directrices para os Estados membros.

c) Ao final do ano, o Consello examinará a aplicación das liñas directrices e, se o estima oportuno, formulará recomendacións para os Estados membros.

O Consello e a Comisión remitirán un informe anual conxunto aos xefes de Estado e de Goberno, que examinarán as novas orientacións a seguir.

d) Finalmente, prevense medidas de estímulo para financiamento de proxectos piloto en temas de emprego.

Transcorridos dous anos con ocasión do Cume de Lisboa –marzo de 2000– valorouse positivamente o proceso iniciado en Amsterdam, e acolleuse como obxectivo prioritario a loita contra o desemprego, marcándose como meta conseguir o pleno emprego na Unión Europea para o 2010, combinando para isto reformas estruturais ambiciosas coa potenciación das novas tecnoloxías, facendo especial fincapé no acceso das escolas a Internet e a formación a curto prazo do profesorado nas novas tecnoloxías.

A pesar do descenso da actividade económica como consecuencia dos atentados do 11 de setembro de 2001, no Consello da Unión Europea de Sevilla –21 e 22 de xuño de 2002– se aposta pola reactivación do crecemento, reafírmase na adhesión do Pacto de Estabilidade e Crecemento e o saneamento das finanzas públicas e mantense en vigor os obxectivos estratéxicos alcanzados en Lisboa. Así mesmo, tanto no Cumio de Copenhague de decembro de 2002, que aproba a ampliación a 25 Estados a partir do 1 de maio de 2004, como o Consello de Bruxelas do 20 e 21 de marzo de 2003 ratifican cunha serie de orientacións e medidas específicas os obxectivos de Lisboa.

A incorporación de 10 novos países en maio de 2004 á Unión Europea, todos eles con rendas per cápita inferiores á española e moi lonxe da media da Unión, levará aparelladas importantes repercusións para países que como España son beneficiarios netos e en moi ampla medida das axudas e fondos estruturais europeos.

O "non" ao referendum sobre a Constitución europea de Francia e Holanda e o recente fracaso da cume europea de Bruxelas para a aprobación do marco orzamentario 2007–2013 sumiu á UE nunha fonda crise con repercusión moi directa no escenario de territorios como o galego que basean o seu futuro desenvolvemento nas aportacións dos fondos estruturais e de cohesión.

As actuacións da UE en Galicia –catalogada como rexión obxectivo nº 1– lévanse a cabo a través do transvase de importantes cantidades de diñeiro para o desenvolvemento rexional, das que a maioría dedícanse a infraestruturas de carácter básico; ditas cantidades canalízanse a través dos chamados fondos estruturais para a redución dos desequilibrios rexionais: o Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER); o Fondo Social Europeo (FSE); o Fondo Europeo de Orientación e Garantía Agrícola (FEOGA); e o Instrumento para Financiamento e Organización da Pesca (IFOP). Xunto a eles, e creado no Tratado de Maastricht para os estados membros que non superan o 90% da media comunitaria do PIB por habitante (Irlanda, Grecia, Portugal e España), o Fondo de Cohesión financia proxectos de infraestrutura de transporte e medio ambiente.

Marco de Apoio Comunitario de Galicia para o período 2000–2006

O período de programación, actualmente en curso: o marco orzamentario para o período 2000–2006 foi aprobado nas grandes cifras para o conxunto da Unión, pola Comisión no Cume de Berlín en marzo de 1999 consagrando o criterio do emprego como un dos básicos para o reparto de recursos e incluíndo fondos específicos "instrumentos de preadhesión" para os países que teñen prevista a súa entrada na UE. Tras intentos dalgúns membros para a súa abolición, mantívose o Fondo de Cohesión, pero endurécense os seus controis; en concreto, os beneficiarios que accederon ao euro perderano instantaneamente se incumpren o pacto de estabilidade, incorrendo nun déficit superior ao tres por cento do PIB fixado no Tratado de Maastricht.

A Galicia como Marco de Apoio Comunitario (MCA) correspondeulle para o período 2000–2006 a cantidade de 5.407,7 millóns de euros –899.766 millóns de pta.– o 13,7% do total do financiamento comunitario para as rexións obxectivo nº 1 de España.

Programa Operativo Integrado de Galicia 2000–2006

No cadro 2.37 explicítase por axente xestor e medida o grao de execución do **programa operativo integrado de Galicia 2000–2006** a 31 de decembro de 2004. Do total programado para todo o período: 5.321 millóns de euros, cunha subvención prevista de algo máis de 3.581 millóns executouse a 31–12–2004 máis de 3.092 millóns de euros que representa un 58.11% do total. O eixe nº 6: Redes de transporte e enerxía, financiada polo Feder, e con máis de 2.419 millóns de euros no programa é o de maior contía económica, nel intégranse as partidas correspondentes a estradas, autoestradas, ferrocarrís, portos, aeroportos, redes de enerxía etc.; ao fin de 2004 o gasto executado elévase a preto de 1.436 millóns de euros que correspóndese co 59.36 % do total do previsto neste eixe. Como pode apreciarse o subeixe de autoestradas esta xa ao 100% a 31–12–2004, mentres que os subeixes de sistemas de transporte multimodais e redes de enerxía tiñan unha execución baixa que en ningún deles chegaba ao 35%.

O eixe nº 3: Medio ambiente, contorno natural e recursos hídricos é o seguinte en importancia económica cunha dotación total do programa de preto de 837 millóns de euros, dos que executáronse ao fin de 2004 algo máis de 461 millóns 662 mil euros, que representa o 55.17%. Como pode apreciarse comprende actuacións de abastecemento de augas, saneamento e depuración de augas residuais, xestión de residuos urbanos, etc.; o subeixe actuacións medioambientais en costas rebasou ao fin de 2004 a cantidade presupostada nun 9% e o de vixilancia,control e redución da contaminación ambiental é o que lle segue cunha maior porcentaxe de execución neste eixe.

Os eixes 41, 5: Reforzo da educación técnico–profesional; Desenvolvemento local urbano acadan un grao de execución elevado con respecto ao total, superior o primeiro ao 76% e o segundo ao 72%, mentres que os correspondentes a Asistencia Técnica (9) e Mellora da competitividade e desenvolvemento do tecido produtivo (eixe nº 1) non chegan o primeiro ao 9% e o segundo ao 44%.

Fóra do Marco Comunitario de Apoio a Comunidade Galega percibe tamén financiamento das **iniciativas comunitarias**:

- Interreg III financiado polo FEDER, contempla accións no ámbito da cooperación transfronteiriza, cunha dotación prevista nos anos 2000 a 2006 para o subprograma Galicia/Norte de Portugal de 276,9 millóns de euros –46.072 millóns de pta–.
- Urban II financiado polo FEDER está destinado á revitalización das cidades e barrios urbanos degradados, afectará soamente a Ourense (casco histórico).
- Equal financiado polo FSE, previsto para promover novos métodos de loita contra as discriminacións e desigualdades en relación co mercado de traballo.
- Leader financiado polo FEOGA, destinado a promover o desenvolvemento rural.

Independente así mesmo do MCA, a través do **Fondo de Cohesión** fináncianse proxectos de infraestruturas de transporte e medioambientais. No cadro 2.38 contémplanse as accións executadas en Galicia ata 2000, durante os cinco primeiros anos de vixencia do Fondo, do 2.39 ao 2.41 os correspondentes respectivamente aos anos 2001 ó 2003 e no 2.42 as accións do 2004. Polo que respecta ao cadro 2–38

■ Cadro 2.37 Grao de execución por eixe e media do Programa Operativo de Galicia Obxectivo 01 a 31-12-2004

	Eixe/Media	Programado 2000-2006	Executado a 31/12/2004	%
1.1	Apoio a empresas industriais, comerciais e de servizos (FEDER)	199.362.381,00	76.989.221,06	38,62
1.2	Mellora da transformación e comercialización dos produtos agrícolas (FEOGA-O)	206.543.763,00	100.057.309,90	48,44
1.3	Provisión e adecuación de espazos produtivos e de servizos ás empresas (FEDER)	78.030.009,00	33.864.087,97	43,40
1.7	Promoción do capital organizativo das empresas (FEDER)	10.560.000,00	2.978.457,05	28,21
1.8	Favorecer a xeración de nova actividade que permita a creación de emprego (FSE)	20.089.833,00	9.401.961,60	46,80
	Total eixe: 1 Mellora da competitividade e desenvolvemento do tecido produtivo	514.585.986,00	223.291.037,58	43,39
2.1	Apoiar a invest. en capital humano ámbito da invest., ciencia e tecnol. e transf. (FSE)	32.701.460,00	21.944.270,56	67,10
2.2	Proxectos de investigación, innovación e desenvolvemento tecnolóxico (FEDER)	48.986.661,00	30.579.094,10	62,42
2.3	Equipamento científico-tecnolóxico (FEDER)	3.453.337,00	4.268.748,41	123,61
2.5	Centros públicos de investigación e centros tecnolóxicos (FEDER)	12.040.004,00	11.793.888,55	97,96
2.6	Grandes instalacións (FEDER)	13.880.001,00	12.943.838,16	93,26
2.7	Sociedade da información (FEDER)	71.168.808,00	43.106.629,35	60,57
	Total eixe: 2 Soc. do coñecemento (Innovación, I+D, sociedade da información)	182.230.271,00	124.636.469,13	68,40
3.1	Abastecemento de auga á poboación e ás actividades económicas (FEDER)	70.557.259,00	34.788.573,16	49,31
3.2	Mellora da eficacia das infraestruturas existentes e da utilización da auga (FEDER)	10.218.769,00	1.280.382,62	12,53
3.3	Saneamento e depuración de augas residuais (FEDER)	197.784.043,00	93.625.839,05	47,34
3.4	Xestión integral dos residuos urbanos e industriais tratados (FEDER)	15.362.499,00	3.982.184,83	25,92
3.5	Actuacións medioambientais en costas (FEDER)	86.021.962,00	93.768.041,50	109,00
3.6	Protección e rexeneración do contorno natural (FEDER)	143.396.433,00	54.799.506,68	38,22
3.7	Vixiancia, control e redución da contaminación ambiental (FEDER)	6.733.330,00	4.528.930,75	67,26
3.8	Rexeneración de solos e de espazos (FEDER)	4.586.668,00	2.336.059,14	50,93
3.9	Silvicultura (FEOGA-O)	116.149.398,00	73.205.063,50	63,03
3.10	Accións medioambient. derivadas da conservac. paisaxe e a economía agraria (FEOGA-O)	186.045.540,00	99.347.591,69	53,40
	Total eixe: 3 Medio ambiente, contorno natural e recursos hídricos	836.855.901,00	461.662.172,92	55,17
41.1	Construción, reforma e equipamento de centros educativos e de formación (FEDER)	82.745.722,00	67.295.631,88	81,33
41.12	Fomentar acceso de todos ensino FP e extensión, na FP base e na FP específica (FSE)	173.371.197,00	133.388.536,32	76,94
41.13	Desenvolver novas modalidades de oferta en FP inicial/regrada (FSE)	15.753.491,00	10.754.942,35	68,27
41.14	Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia dos subsistemas de FP (FSE)	23.185.884,00	10.771.776,94	46,46
41.15	Proporc. Alternat. Educat. enfocadas ao mercado de traballo ás persoas que non superen o ensino obrigat. (FSE)	24.915.372,00	21.346.726,21	85,68
	Total eixe: 41 Infraestrutura educativa e reforzo da educación técnico-profesional	319.971.666,00	243.557.613,70	76,12
42.6	Ofrecer aos desempregados posibilidades de inserción no mercado laboral (FSE)	78.594.845,00	50.801.748,30	64,64
42.7	Combater paro prolong. mediante accións de reinserc. laboral desempreg. longa duración (FSE)	6.023.237,00	3.993.013,84	66,29
42.8	Ofrecer vías de inserción profesional aos xoves (FSE)	39.234.646,00	27.082.634,08	69,03
	Total eixe: 42 Inserción e reinserción ocupacional dos desempregados	123.852.728,00	81.877.396,22	66,11
43.2	Asegurar a actualización do nivel de competencias dos traballadores (FSE)	19.391.011,00	8.047.222,07	41,50
43.3	Soster a consolidación do emprego existente (FSE)	49.703.605,00	33.362.215,36	67,12
	Total eixe: 43 Reforzo na estabilidade no emprego e adaptabilidade	69.094.616,00	41.409.437,43	59,93
44.10	Apoiar a inserción das persoas discapacitadas no mercado laboral (FSE)	7.340.265,00	4.704.701,06	64,09
44.11	Propoñer oportunid. de integrac. colectivos en risco de exclus. do merc. de traballo (FSE)	33.971.862,00	20.462.690,01	60,23
	Total eixe: 44 Integración mercado traballo persoas con dificultades	41.312.127,00	25.167.391,07	60,92
45.16	Mellorar a empregabilidade das mulleres (FSE)	17.601.930,00	8.756.787,90	49,75
45.17	Fomentar a actividade empresarial das mulleres (FSE)	12.433.786,00	5.124.358,15	41,21
45.18	Combater segregac. horizontal e vertical e discrimin. salarial e favorec. Conciliac. vida famil. e labor. (FSE)	4.629.726,00	2.357.661,53	50,92
	Total eixe: 45 Partic. Mulleres no mercado traballo	34.665.442,00	16.238.807,58	46,84
5.1	Rehabilitación e equipamento de zonas urbanas (FEDER)	1.647.287,00	1.619.502,86	98,31
5.2	Mellora dos sistemas de transportes urbanos (FEDER)	9.590.959,00	6.254.529,66	65,21
5.3	Infraestrutura e equipamentos colectivos en municipios menores de 20.000 habit. (FEDER)	52.442.103,00	31.351.464,52	59,78
5.6	Apoio ás iniciativas locais que contribúan á xeración de emprego (FSE)	18.363.040,00	8.757.560,00	47,69
5.7	Infraestruturas turísticas e culturais (FEDER)	24.426.901,00	19.350.154,48	79,22
5.8	Conservación e rehabilitación do patrimonio histórico-artístico e cultura (FEDER)	76.034.393,00	43.696.547,11	57,47
5.9	Infraestruturas e equipamentos sociais e sanitarios (FEDER)	74.564.951,00	73.819.432,12	99,00
	Total eixe: 5 Desenvolvemento local e urbano	257.069.634,00	184.849.190,75	71,91
6.1	Estradas e autovías (FEDER)	996.392.787,00	526.633.186,51	52,85
6.2	Autoestradas (FEDER)	93.992.120,00	93.992.119,11	100,00
6.3	Ferrocarrís (FEDER)	742.667.076,00	513.666.167,12	69,17
6.4	Portos (FEDER)	305.979.600,00	178.950.409,02	58,48
6.5	Aeroportos (FEDER)	26.770.000,00	22.924.527,05	85,64
6.6	Sistemas de transportes multimodais e centros de transporte (FEDER)	13.078.581,00	4.148.661,49	31,72
6.8	Redes de distribución de enerxía (FEDER)	210.676.831,00	71.072.468,08	33,74
6.9	Enerxías renov., eficacia e aforro enerxét. agás actuac. contempl. na medida 6-10 (FEDER)	29.549.872,00	24.534.958,73	83,03
	Total eixe: 6 Redes de transporte e enerxía	2.419.106.867,00	1.435.922.497,11	59,36
7.2	Desenvolvemento e mellora das infraestruturas de apoio (FEOGA-O)	159.326.245,00	110.357.200,28	69,26
7.5	Desenvolvemento endóxeno de zonas rurais, relativo ás actividades agrarias (FEOGA-O)	55.680.594,00	3.024.612,43	5,43
7.7	Formac. agraria en territor. colectivos e contidos que non queden cubert. nos progr. FSE (FEOGA-O)	9.630.405,00	5.153.183,79	53,51
7.8	Prestac. de servizos ás explot. agrarias, comercializ. produt. agrarios de calidade e enxeñ. fin. (FEOGA-O)	285.909.477,00	133.953.396,52	46,85
	Total eixe: 7 Agricultura e desenvolvemento rural	510.546.721,00	252.488.393,02	49,45
9.1	Asistencia técnica FEDER	4.562.502,00	949.683,45	20,81
9.2	Asistencia técnica FSE	2.488.741,00	20.182,92	0,81
9.3	Asistencia técnica FEOGA-O	4.704.001,00	30.729,17	0,65
	Total eixe: 9 Asistencia técnica	11.755.244,00	1.000.595,54	8,51
	Total	**5.321.047.203,00**	**3.092.101.002,05**	**58,11**

Datos en euros
Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

■ Cadro 2.38 **Fondos de Cohesión. Investimentos financiados a executar en Galicia. 1996–2000**

Grupos de proxectos	Administración executora	Investimento financiado					Axuda con cargo á dotación anual				
		1996	1997	1998	1999	2000	1996	1997	1998	1999	2000
Saneamento integral da Ría de Vigo	Autonómica	83.372,40	19.268,45	38.182,30	_	_	14.727,20	15.414,76	30.545,84	_	_
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Norte	Autonómica	10.030,11	5.139,45	_	_	_	7.502,55	4.111,56	_	_	_
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Norte	Central	1.575,48	1.898,07	_	_	_	1.178,46	1.518,46	_	_	_
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Doiro	Autonómica	_	108,19	_	_	_	_	91,95	_	_	_
Reforestación e loita contra a erosión na Conca Hidrográfica do Doiro	Central	_	591,88	_	_	_	_	503,10	_	_	_
Acondicionamentos na Costa	Central	3.676,53	_	_	_	_	3.125,05	_	_	_	_
Autovía Rías Baixas	Central	574.535,42	153.403,89	57.510,80	_	_	177.541,90	130.393,31	48.884,18	_	_
Actuacións nas redes transeuropeas conven. e de transporte combinado	Central	15.043,33	1.326,70	_	_	_	1.753,56	1.127,69	_	_	_
Actuacións na rede de saneamento de Vigo	Autonómica	_	_	31.553,14	_	_	_	_	25.242,51	_	_
Xestión de Residuos Sólidos Urbanos (SOGAMA)	Emp. Pública. Aut.	_	_	39.633,02	82.395,90	_	_	_	33.688,12	38.437,69	_
Rehabilitación ambiental do borde marítimo na Ría de Ferrol	Central	_	_	_	10.517,71	_	_	_	_	8.940,06	_
Actuacións para a xestión de residuos na Comunidade Autónoma	Autonómica	_	_	_	_	28.310,00	_	_	_	_	22.648,00
Saneamento e depuración da Conca Hidrográfica do Norte I	Autonómica	_	_	_	_	18.030,00	_	_	_	_	14.424,00
Saneamento e depuración da Conca do río Louro	Central	_	_	_	_	87.275,00	_	_	_	_	74.183,75
Saneamento e Depuración en Lugo e Ourense	Central	_	_	_	_	33.555,00	_	_	_	_	28.521,75
Tratamento e eliminación de residuos sólidos na Coruña	Local	_	_	_	_	15.339,48	_	_	_	_	12.271,59
Actuacións para a xestión de residuos en Ourense	Local	_	_	_	_	1.210,10	_	_	_	_	968,08
Total		**688.233,27**	**181.736,62**	**166.879,26**	**92.913,61**	**183.719,59**	**205.828,72**	**153.160,82**	**138.360,65**	**47.377,74**	**153.017,16**

Elaboración propia
Datos en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

obsérvase un descenso anual no montante total das axudas ata 1999, que pasan de máis de 688 millóns de euros en 1996 a preto de 182 millóns de euros en 1997, 166,9 en 1998, ano en que deixan de financiarse as iniciativas de reforestación e loita contra a erosión nas concas hidrográficas e a só 92,9 millóns en 1999, en que rematan o financiamento da autovía das Rías Baixas, o saneamento integral da Ría de Vigo, as actuacións na rede de saneamento da citada cidade e inclúense só dúas accións: a rehabilitación ambiental do borde marítimo na ría de Ferrol e o financiamento da empresa pública galega Sociedade Galega de Medio Ambiente (SOGAMA) para a xestión de residuos sólidos iniciada en 1998. Pola contra en 2000 volve a subir a axuda do fondo e o seu importe destínase ao financiamento de accións de saneamento e depuración de concas hidrográficas e de núcleos urbanos –Lugo e Ourense– ou ás actuacións de xestión e tratamento e eliminación de residuos no conxunto de Galicia e na Coruña.

No ano 2001 (cadro 2–39) diminúe significativamente a contía da axuda aprobada–61.156.867 euros –10.175.646.473 ptas.– As aportacións configúranse, en dúas vertentes: as dirixidas a Administración Autonómica e as que financian proxectos da Administración Local, destacando pola súa contía económica o de clausura de vertedoiros de residuos sólidos urbanos de carácter autonómico por un importe no 2001 de máis de 11 millóns 452 mil euros e a implantación de infraestrutura de saneamento nas concas vertentes das parroquias do rural de Vigo no eido local de 9.824.832 euros.

O cadro 2.40 reflite a aportación do Fondo de Cohesión no ano 2002 que con 23,6 millóns de euros constitúe a asignación máis cativa desde a súa implantación. As axudas van dirixidas todas elas a accións e proxectos de medio ambiente, dunha banda para o saneamento de cidades –Lugo, Ourense e Ferrol–, a cargo da Confederación

Cadro 2.39 Fondos de Cohesión. Proxectos aprobados en 2001 a executar en Galicia. 2000-2006

Grupos de Proxectos	Administración executora	Coste	Axuda Aprobada	Compromiso 2001
Ampliación e acondicionamento rede de colectores no Porto da Coruña	Autonómica	3.144,16	2.515,33	2.012,26
Ampliación e mellora rede de colectores en Ponte da Pedra. A Coruña	Autonómica	1.633,80	1.307,04	1.045,63
Clausura de vertedeiros de R.S.U.	Autonómica	17.894,79	14.315,83	11.452,67
Colector do borde literal e mellora de bombeos existentes. Arteixo	Autonómica	5.594,03	4.475,22	3.580,18
Colectores da marxe do río Valiñas 1ª fase. Culleredo	Autonómica	568,28	454,62	363,70
Creación de puntos limpios	Autonómica	4.351,30	3.481,05	2.784,84
Creación de vertedeiros de residuos de construcción e demolición	Autonómica	3.077,17	2.461,74	1.969,39
Limpieza de puntos de vertido incontrolado	Autonómica	946,76	757,41	605,93
Mellora de bombeos existentes e de nova construcción en Cambre, Culleredo e Oleiros	Autonómica	7.642,67	6.114,14	4.891,31
Nova canalización do río Mesoiro e rede de colectores. A Coruña	Autonómica	3.691,63	2.953,30	2.362,64
Reforma e mellora no saneamento de San Roque. A Coruña	Autonómica	2.171,60	1.737,28	1.389,82
Total Administración Autonómica		**50.716,19**	**40.572,96**	**32.458,37**
Cinturón arterial de abastecemento de auga potable. Santiago de Compostela	Local	1.829,00	1.463,20	1.170,56
Implantación de infraestructura de saneamento nas concas vertentes das parroquias do rural Vigo (Coruxo, Matamá, Lavadores, Comesaña, Feixo, Bembrive e S. Miguel de Oia)	Local	15.351,30	12.281,04	9.824,83
Melloras na alta da rede de abastecemento de Palmés (Ourense)	Local	5.596,00	4.476,80	3.581,44
Plan de mellora e saneamento da vertente sur da rái de Arousa, Salnés 2ª fase (Pontevedra)	Local	6.528,00	5.222,40	4.177,92
Plan de recollida selectiva de residuos urbanos na provincia de Ourense	Local	7.374,42	5.899,53	4.719,63
Proxecto complementario do Plan de Cestión de R.S.U. da Mancomunidade de Barbanza: selado e eliminación de vertedeiros incontrolados e complementos ó complexo medioambiental (A Coruña)	Local	1.871,25	1.497,00	1.197,60
Proxecto para a conservación, protección e mellora da calidade medioambiental coa dotación de infraestructuras de abastecemento e sanemento en barrios perimetrales da cidade e núcleos rurais do municipio de Lugo	Local	1.640,94	1.312,75	1.050,20
Proxecto para a dotación de infraestructuras de saneamento e abastecemento no entorno do río Miño: Polígono da Tolda. Lugo	Local	1.005,04	804,04	643,23
Proxecto para a dotación de infraestructuras de saneamento e abastecemento no recinto histórico de Lugo e viales perimetrais	Local	2.820,28	2.256,22	1.804,98
Recollida selectiva de R.S.U. no barrio histórico de Ferrol	Local	825,18	660,14	528,11
Total Administración Local		**44.841,41**	**35.873,13**	**28.698,50**
Total		**95.557,60**	**76.446,09**	**61.156,87**

Datos en miles de euros
Fonte: Ministerio de Traballoe Asuntos Sociais

Cadro 2.40 Fondo de Cohesión proyectos aprobados. Galicia. 2002

Grupo de proyectos	Administración-Organismo	Coste elexible	Axuda
Mellora do saneamento de Ourense (1ª fase)	Central- C.H. Del Norte	432.400	367.540
Mellora do saneamento de Lugo (1ª fase)	Central- C.H. Del Norte	625.300	531.505
Saneamento de Ferrol (1ª fase)	Central- C.H. Del Norte	979.170	832.294
Creación puntos limpos e conten. Subterraneos	Xunta de Galicia	12.287.490	9.829.992
Creación vertederos residuos construcción	Xunta de Galicia	3.455.820	2.764.656
Limpeza de puntos de vertido incontrolado	Xunta de Galicia	961.619	769.295
Clausura de vertidos de resd. sólidos urbanos	Xunta de Galicia	10.639.947	8.511.958
Total		**29.381.746**	**23.607.240**

En euros
Elaboración propia
Fonte : Ministerio de Economía

Hidrográfica do Norte e doutra para a creación de puntos limpos, contedores subterráneos e creación, peche e limpeza de vertedoiros a realizar pola comunidade autónoma.

En 2003 (cadro 2.41) o fondo de cohesión experimenta unha importante subida con respecto ao ano precedente. Os proxectos aprobados no ámbito das tres adminis-

tracións nacionais son de accións referentes ao medio ambiente, destacando pola súa contía económica as correspondentes á estación depuradora de augas residuais de Bens (A Coruña) por importe de preto de 81 millóns de euros, as subvencións para os colectores xerais do río Miño en Lugo por máis de 40 millóns de euros e a axuda para os traballos técnicos para implementacións de solucións das consecuencias da catástrofe do ***Prestige*** por valor de 27 millóns 115 mil euros.

No ano 2004 só apróbanse 3 proxectos e compleméntanse outros seis todos eles de execución pola Administración Central e no ámbito do saneamento e depuración. Destacan polas súas contías os concernentes á estación depuradora de augas residuais de Lugo por un importe de 37 millóns 825 mil euros e o de EDAR (estación depuradora de augas residuais) de Cabo Prioriño en Ferrol por 33 millóns 150 mil euros.

Visto desde a perspectiva dos nove anos, a maior parte das subvencións foron para as actuacións de transporte –diversos tramos de autovía das Rías Baixas con máis de 59.000 millóns de pesetas –354,60 millóns de euros– nas tres anualidades–. Nos últimos anos acrecentáronse as subvencións correspondentes a medio ambiente; ademais da de SOGAMA por un importe bianual de 12 mil millóns de pesetas –72,12 millóns de euros– e o do conxunto da comunidade autónoma de preto de 30 millóns de euros en 2000, deben reseñarse: o saneamento do río Louro cunha cantidade de máis de 72 millóns no ano 2000, a reseñada da estación depuradora de Bens na Coruña en 2003 por preto de 81 millóns, o saneamento da Ría de Vigo, cun montante de máis de 60 millóns de euros en tres anos; o saneamento de A Coruña, Lugo e Ourense; a reforestación e loita contra a erosión, en diversos lugares da comunidade autónoma, en case 15 millóns, e as dos anos 2001 e 2002 dirixidas a creación de puntos limpos e peche de vertedoiros.

Cadro 2.41 **Fondos de Cohesión 2000-2006. Proxectos aprobados en 2003 a executar na Comunidade Autónoma de Galicia**

Grupos de Proxectos	Administración executora	Coste elexible	Axuda Aprobada
Red de colectores secundarios no Concello de Oleiros	Autonómica	3.818.190	3.054.552
Red de colectores secundarios e prantas depuradoras no Concello de Culleredo	Autonómica	4.600.453	3.680.362
Red de colectores secundarios e prantas depuradoras no Concello de Cambre	Autonómica	3.905.108	3.124.086
Red de coletores secundarios no Concello de Arteixo	Autonómica	6.227.064	4.981.651
Nova canalización do río Mesoiro (Concello da Coruña)	Autonómica	12.292.709	9.834.167
Colector da marxe do río Mero (Concello de Cambre)	Autonómica	1.775.614	1.420.491
Colector da marxe do río Valiñas 2ª fase (Concello de Culleredo)	Autonómica	290.863	232.690
Total Administración Autonómica		**32.910.001**	**26.327.999**
Colector de saneamento. Conca do río Inxerto. Ferrol	Local	1.260.670	1.008.536
Total Administración Local		**1.260.670**	**1.008.536**
Colectores xerais do río Miño en Lugo. Tramo Nacional VI	Central	23.439.472	19.923.551
Colectores xerais do río Miño en Lugo. Tramo Nacional VI EDAR	Central	16.828.339	14.304.088
Estación depuradora de augas residuais de Bens (A Coruña)	Central	94.959.912	80.715.925
Traballos técnicos preparatorios para a implementación das solucións presentadas informe elaborado polo comité científico para o Prestige	Central	31.900.000	27.115.000
AT elaboración proxecto abastecemento a Ourense	Central	1.351.448	1.148.731
AT elaboración proxecto abastecemento a Lugo	Central	881.379	749.172
Total Administración Central		**169.360.550**	**143.956.467**
Total		**203.531.221**	**171.293.002**

Datos en euros
Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Importe en miles de euros

Fondos de Cohesión. Proxectos aprobados en 2004 a executar na Comunidade Autónoma de Galicia

■ Cadro 2.42

Proxectos	Administración executora	Investimento	Axuda
EDAR de Cabo Prioriño (A Coruña)	Central	39.000.000	33.150.000
Mellora da depuradora e vertido da Coruña. Emisario submariño de Bens (A Coruña)	Central	20.200.000	17.170.000
Estación depuradora de augas residuais de Lugo	Central	44.500.000	37.825.000
Total		**103.700.000**	**88.145.000**
Mellora de saneamento de Lugo	Central	1.800.000	1.530.000
Colectores xerais dos ríos Miño e Caselas	Central	1.125.000	956.250
Colector xeral de río Miño en Tui	Central	1.062.000	902.700
Colector xeral de Porriño	Central	1.013.000	861.050
Saneamento de Ourense	Central	900.000	765.000
Colector xeral río Seixal	Central	600.000	510.000
Total		**6.500.000**	**5.525.000**

Datos en miles de euros
Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Importe en miles de euros

No cadro 2.43 agrúpanse as aportacións do **FEOGA**, que financia accións tendentes á adaptación dos agricultores e das rexións ás novas formas de agricultura; e o desenvolvemento de novos sectores económicos nas zonas rurais; e o IFOP, que axuda ás rexións costeiras que se ven afectadas polo declive do sector pesqueiro.

As actuacións da UE, no sector agropesqueiro galego, teñen unha importancia fundamental e pretenden potenciar a vertente da acuicultura e rachar cos graves problemas estruturais da agricultura –escasa dimensión das explotacións, envellecemento da poboación e excesivo peso da súa actividade–; e da pesca –sobredimensión e envellecemento da flota, falta de caladoiros, etc.–.

En 2004, Galicia obtivo un financiamento, por esta vía (cadro 2.43), de preto de 390 millóns de euros, cunha diminución de preto de 32 millóns de euros con respecto ao ano anterior; a diminución prodúcese no sector pesqueiro no eido do IFOP e a pesar da dotación dunha partida de acción específica para os danos do buque ***Prestige*** por valor de 30 millóns de euros producíndose en troques un aumento de máis de 34 millóns no sector agrario.

No concernente ao FEOGA–Garantía á partida de maior contía continúan a ser en 2004 as axudas á produción de carne de vacún –66,81 millóns de euros–, destacando a continuación pola súa contía as axudas á produción de leite con preto de 21 millóns de euros similar contía que as axudas para cultivos herbáceos. Mantense, doutra banda, cunha dotación inferior ao pasado ano, unha liña de subvención de máis de preto de 5 millóns de euros para accións de forestación e silvicultura, aumentan lixeiramente as subvencións ao aceite para conservas –que representan máis de 12 millóns de euros– e diminúen tamén lixeiramente as subvencións ao cese anticipado en 11,34 millóns, duplicándose as indemnizacións compensatorias a zonas desfavorecidas.

No sector pesqueiro en 2004 diminúen moi significativamente as subvencións ás estruturas pesqueiras con respecto ao ano anterior, nunha contía –55 millóns de euros – case tres veces inferior á do ano precedente.

Cadro 2.43 Contribución financeira da UE nos sectores agrariopesqueiros. Galicia. 2000-2004

Sector agrario	Pagos				
	2000	2001	2002	2003	2004
FEOGA -Garantía (1)					
Industria de cereais	0	0	39.000	0	7.000
Produción de cereais	15.709.000	6.563.000	29.666.000	18.905.000	0
Produción de oleaxinosas	1.000	1.000	22.000	27.000	0
Produción de proteaxinosas	5.000	0	0	0	0
Produción carne de vacún	31.293.000	47.919.000	52.331.000	55.037.000	66.819.000
Primas ovino e cabrún	3.819.000	1.145.000	6.248.000	11.227.000	4.174.000
Leite escolar	547.000	364.000	354.000	295.000	312.000
Aceite para conservas	8.471.000	6.371.000	11.050.000	11.832.000	12.152.000
Destilacións vinícolas	53.000	121.000	182.000	413.000	501.000
Intervencións en porcino	30.000	0	0	76.000	71.000
Retirada de terras	4.000	2.000	44.000	22.000	0
Apicultura	240.000	188.000	179.000	199.000	156.000
Medidas de control	748.000	0	0	0	0
Recuperacións, intereses, sancións, etc	16.000	8.000	3.000	22.000	12.000
Produción de liño e cáñamo	8.000	0	0	0	0
Produción de forraxes	16.000	56.000	122.000	67.000	63.000
Cese anticipado	7.865.000	12.681.000	12.248.000	12.462.000	11.343.000
Medidas medioambientais	420.000	410.000	504.000	548.000	1.260.000
Forestación e sevicultura	18.311.000	15.498.000	7.169.000	8.728.000	4.950.000
Reestruturación do viñedo	0	4.660.000	4.913.000	4.976.000	4.779.000
Indemniz. compensatorias zonas desfavorecidas	0	5.784.000	5.306.000	6.473.000	11.747.000
Cultivos herbáceos	0	0	0	0	20.603.000
Produción de legumes	0	0	0	0	1.000
Produción de leite	0	0	0	0	20.677.000
Total FEOGA -Garantía	87.556.000	101.764.000	130.417.000	131.309.000	159.627.000
FEOGA -Orientación: axudas directas:					
PROGRAMAS OPERATIVOS:					
Transformación e comercialización	0	3.005.000	0	0	0
Programas operativos Comun. Autónoma	0	50.518.000	74.414.000	136.583.000	103.022.000
Iniciativas comunitarias e PRODER	4.562.000	8.441.000	3.293.000	0	979.000
Orzamento ingresos do Estado	0	0	492.000	2.822.000	35.228.000
LEADER e outros:					
Grupos Acción Local	0	0	0	0	5.944.000
Total axudas directas	0	3.005.000	0	140.487.000	145.173.000
Total reembolsos ou anticipos	4.562.000	58.959.000	0	0	0
Total FEOGA -Orientación	4.562.000	61.964.000	82.822.000	140.487.000	145.173.000
Outros recursos agrarios:					
Sanidade animal	486.000	343.000	0	0	146.000
Sistema integrado e control	0	57.100.000	0	0	0
Total outros recursos agrarios	486.000	343.000	0	0	146.000
Total sector agrario	92.604.000	164.062.000	213.239.000	271.796.000	304.946.000
Sector pesqueiro					
IFOP: axudas directas:					
Iniciativa "Pesca"	2.642.000	4.729.000	868.000	0	0
Estructuras pesqueiras	33.808.000	66.666.000	57.549.000	149.800.000	55.006.000
Total IFOP	36.450.000	71.395.000	58.417.000	0	55.006.000
Outros recursos pesqueiros:					
Pesca artesanal	0	63.000	0	0	0
Vixiancia pesqueira	5.000	4.000	326.000	86.000	0
Acción específica "Prestige"	0	0	0	0	30.000.000
Total outros recursos pesqueiros	5.000	67.000	0	0	30.000.000
Total sector pesqueiro	36.455.000	71.463.000	58.743.000	149.886.000	85.006.000
Total sectores agrario e pesqueiro	129.060.000	235.525.000	271.982.000	421.682.000	389.952.000

Datos en euros
(1) Cantidades aboadas polos organismos pagadores con cargo ao FEOGA-Garantía
Fonte: Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación. Subsecretaría. Oficina Presupostaria

Cadro 2.44 Recursos financeiros asignados a España para o Fondo Social Europeo. Por comunidades autónomas. 2000-2006

Formas de intervención	Obxectivo 1	Obxectivo 2	Obxectivo 3
PPOO Rexionais			
Andalucía	155.155	-	-
Asturias	17.333	-	-
Canarias	45.673	-	-
Cantabria	5.541	-	-
C. A Mancha	40.299	-	-
C. León	51.389	-	-
C. Valenciana	79.283	-	-
Estremadura	60.494	-	-
Galicia	**65.223**	**-**	**-**
Murcia	17.936	-	-
Ceuta	2.596	-	-
Melilla	1.697	-	-
Aragón	-	-	10.241
Baleares	-	-	5.262
Cataluña	-	38.017	36.111
Madrid	-	-	38.904
Navarra	-	-	10.825
País Vasco	-	-	37.045
A Rioxa	-	-	2.355
Total	**542.619**	**38.017**	**140.744**
PPOO Plurirrexionais			
Fomento do emprego	570.821	-	133.893
Iniciativa Empresarial e Formación Continua	258.556	-	75.775
Loita contra a discriminación	33.939	-	12.795
Sistema de Formación Profesional	22.936	-	6.345
Investigación, Desenvolvemento e Innovación	42.186	17.880	-
Asistencia Técnica	377	-	127
Total	**928.817**	**17.880**	**228.934**
Total PPOO	**1.471.436**	**55.897**	**369.678**
IC EQUAL		**85.771**	
TOTAL		**1.982.782**	

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais. Importe en millóns de pesetas.

O **Fondo Social Europeo** é un instrumento financeiro comunitario encargado de fomentar as oportunidades de emprego e a mobilidade xeográfica e profesional dos traballadores. En tanto que tal instrumento ten incidencia na industria ao constituír un complemento das accións desenvolvidas por entes públicos ou privados, encamiñados fundamentalmente a mellorar a formación profesional e, no seu caso, a orientación profesional dos traballadores e a axudar á contratación estable de determinados colectivos de traballadores.

Nas zonas de obxectivo 1, entre as que se atopa Galicia, o Fondo oriéntase, ademais, ao desenvolvemento das rexións con atraso estrutural.

No cadro 2.44 inclúense as previsións dos recursos financeiros do FSE no seu reparto por formas de intervención e por obxectivos para o período 2000–2006.

No cadro 2.45 se contempla a relación entre a execución do exercicio 2004 do Fondo Social Europeo e a Estratexia Europea polo Emprego (E. E. E.) 2003–2010 fixada no Consello Europeo de Lisboa de 2000 e completada no de Estocolmo de 2001.

Cadro 2.45 Relación entre a execución 2004 do Fondo Social Europeo e a Estratexia Europea polo Emprego

Orientacións 2004		Medida	Informe anual 2004			
Pilar	Directriz		Custo total	Axuda FSE	Nº persoas	Nº mulleres
0 Estratexia Europea para o Emprego 2003-2006	1 Medidas activas e preventivas a favor dos desempregados e inactivos	Ofrecer aos desempregados posibilidades de inserción no mercado laboral	9.252.143,68	6.476.500,57	51.404	30.334
		Ofrecer vías de inserción profesional aos mozos	4.861.007,94	3.402.705,56	2.024	1.061
		Apoiar as iniciativas locais que contribuan á xeración de emprego	2.234.730,84	1.676.048,14	236	144
	Total directriz		**16.347.882,46**	**11.555.254,27**	**53.664**	**31.539**
	2 Creación de postos de traballo e espíritu de empresa	Favorecer a xeración de nova actividade que permita a creación de emprego	2.593.975,65	1.945.481,76	3.200	1.819
	Total directriz		**2.593.975,65**	**1.945.481,76**	**3.200**	**1.819**
	4 Fomentar o desenvolvemento do capital humano e a formación	Fomentar o acceso de todos/as ao ensino de Formación Profesional e a súa extensión, nos seus dous compoñentes: a Formación Profesional de Base e a Formación Profesional Específica	29.124.021,74	18.930.614,13	156.819	74.944
		Desenvolver novas modalidades de oferta en Formación Profesional Inicial/Regrada	2.394.848,63	1.556.651,61	19.719	9.818
		Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia dos subsistemas de Formación Profesional	2.281.350,97	1.482.878,13	3.077	1.729
		Asegurar a actualización do nivel de competencias dos traballadores	2.684.416,19	2.013.312,15	7.744	3.639
	Total directriz		**36.484.637,53**	**23.983.456,02**	**187.359**	**90.130**
	6 Igualdade entre homes e mulleres	Mellorar a empregabilidade das mulleres	2.890.368,91	2.312.295,13	27.369	25.045
		Fometar a actividade empresarial das mulleres	1.898.057,30	1.518.445,84	221	221
		Combatir a segregación horizontal e vertical así como a discriminación salarial e favorecer a conciliación da vida familiar e laboral	901.397,57	721.118,05	678	678
	Total directriz		**5.689.823,78**	**4.551.859,02**	**28.268**	**25.944**
	7 Promover a integración de persoas desfavorecidas no mercado de traballo e combatir a discriminación	Proporcionar alternativas educativas enfocadas ao mercado de traballo ás persoas que non superan o ensino obrigatorio	4.405.415,76	3.304.061,82	3.707	1.923
		Apoiar a inserción das persoas discapacitadas no mercado laboral	1.149.645,03	862.233,78	3.313	1.578
		Propoñer oportunidades de integración aos colectivos en risco de exclusión do mercado de traballo	6.107.848,55	4.580.886,41	4.663	3.162
	Total directriz		**11.662.909,34**	**8.747.182,01**	**11.683**	**6.663**
	8 Facer que traballar resulte rentable por medio de incentivos	Combatir o paro prolongado mediante accións de reinserción laboral dos desempregados de larga duración	633.499,08	443.449,36	217	154
		Soster a consolidación do emprego existente	6.705.643,39	5.029.232,54	2.417	1.105
	Total directriz		**7.339.142,47**	**5.472.681,90**	**2.634**	**1.259**
Total			**80.118.371,23**	**56.255.914,98**	**286.808**	**157.354**

Contía económica en euros
Fonte: Ministerio de Economía e Facenda

As nove directrices aplicables á Comunidade Autónoma contemplan un volume de inversión por parte do F.S.E. de máis de 56 millóns 255 mil euros con incidencia en 286.808 persoas das que 157.353, e dicir o 54,86%, son mulleres. A directriz de maior impacto económico foi a referente a fomentar o desenvolvemento do capital humano e a formación con máis de 11 millóns 555 mil euros e unha incidencia en 53.664 persoas.

2.8.2. A aportación da Administración Xeral do Estado

Inclúense neste apartado as subvencións do Ministerio de Industria Turismo e Comercio nos eidos do programa de fomento da investigación técnica: Profit, que substituíu aos planes da iniciativa de Apoio á Tecnoloxía, á Seguridade e á Calidade Industrial (ATYCA) xunto co Plan de Competitividade Téxtil–Confección; os programas de reindustrialización e reestruturación da minería do carbón e desenvolvemento alternativo das comarcas mineiras, e os créditos concedidos polo Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI).

Incluímos tamén os datos dos incentivos rexionais da Zona de Promoción Económica de Galicia (ZPE), concedidos polo Ministerio de Economía e xestionados administrativamente pola Xunta de Galicia, a través do IGAPE.

Os programas tecnolóxicos do Estado

O Programa de Fomento da Investigación Técnica (PROFIT) articula un conxunto de convocatorias de axudas públicas destinadas a estimular ás empresas e outras entidades a levar a cabo actividades de investigación e desenvolvemento tecnolóxico de acordo cos obxectivos establecidos no Plan Nacional de Investigación Científica, Desenvolvemento e Innovación Tecnolóxica (I+D+I) 2004–2007. Neste marco o Ministerio de Industria Turismo e Comercio xestiona o programa de fomento da investigación técnica: PROFIT co obxecto de contribuír ás condicións que favorezan o aumento da capacidade de absorción tecnolóxica das empresas, o fortalecemento dos sectores e mercados de rápido crecemento, así como a creación e o desenvolvemento das empresas de base tecnolóxica, especialmente as de elevada tecnoloxía.

O programa PROFIT vén a substituír á iniciativa ATYCA aprobada o 10 de outubro de 1996 cunha vixencia de 1997 a 1999, da que se ofreceron datos en anteriores informes e que contemplaba de xeito similar ao programa vixente un sistema de incentivos para mobilizar as empresas e outras entidades a desenvolver actividades de I+D, deseño, calidade, seguridade e de medio ambiente industrial, co fin de afondar na mellora da competitividade das empresas, garantir o emprego cualificado, a medio e longo prazo, e aumentar a calidade de vida dos cidadáns.

O PROFIT prevé dúas liñas de financiamento:

- Anticipos reembolsables, que son préstamos a interese cero, destinados a proxectos de baixo risco tecnolóxico ou empresarial.

- Subvencións que cubran parcialmente os custos subvencionables do proxecto.

Estes instrumentos financeiros poderán á súa vez concorrer con créditos privilexiados do CDTI, de acordo coa súa normativa, estando tamén prevista unha acción horizontal de apoio ao sistema de garantías das entidades financeiras que presten ditas garantías a favor da Administración do Estado.

■ Cadro 2.46 PROFIT. Programas aprobados en Galicia e porcentaxe sobre o total estatal. 2004

	Nº proxectos presentados	Nº proxectos aprobados	Subvencións	Préstamos	Axuda Total
P.N. Biotecnoloxía	7	4	118,67	605,72	724,38
P.N. Deseño e produc.ind. bens de equipo	9	2	60,00		60,00
P.N. Deseño e prod. Ind. Area multidisciplinar	5	3	-	6.493,00	6.493,00
P.N.Deseño e prod. Ind. Sectores tradicionais	5	4	311,65		311,65
P.N. Materiais	5	4	156,00		156,00
P.N. Recursos e tec. Agroalimentarias	10	3	140,19		140,19
P.N. Biomediciña	1	-	-	-	-
P.N. Enerxía	6	1		236,90	236,90
P.N. Prod. e técnicas sanitarias	1	1	65,00		65,00
P.N. M. ambiente	13	9	599,00	965,00	1.564,00
P.N. Transporte- automocion	9	8	182,86	4.397,52	4.580,38
P.N. Automoción- marítimo	19	18	852,06	14.268,69	15.120,74
P.N. Construcción	3	1		1.040,00	1.040,00
P.N. Seguridade	2	2		933,49	933,49
P.N. CCAS. Xurídicas, sociais e económicas	4	-	-	-	-
ACC. EstratéXica tecn. Turísticas	3	-	-	-	-
ACC. Apoio a centros tecnolóxicos	6	5	282,54		282,54
Total	**108**	**65**	**2.767,97**	**28.940,32**	**31.708,27**
Total Nacional	**3.267**	**1.870**	**102.196,70**	**424.116,45**	**526.313,15**
% Galicia sobre total nacional	**3,30**	**3,50**	**2,70**	**6,80**	**6**

Importes en en miles de euros
Fonte: Ministerio de Industria turismo e comercio

Profit 2004–2007 actualmente en vigor aproveita a experiencia dos catro anos do anterior programa introducindo algunhas melloras orientadas a facilitar a interpretación da regulación das bases e a axilizar a xestión das convocatorias e incorporar as directrices do novo Plan Nacional de I+D+I.

No cadro 2.46 contémplanse os proxectos presentados e aprobados durante 2004 en Galicia coa contía da subvención e/ou préstamo correspondente agrupados para o total da comunidade por programas. Como pode observarse dos 65 proxectos aprobados, o número máis importante deles: 18 encádranse no Plan nacional de automoción– marítimo que son así mesmo os que perciben a maior contía do préstamo: 14.268.690 euros; séguelle en importancia a partida correspondente aos tres expedientes acollidos ao plan nacional de deseño e produción industrial na área multidisciplinar nunha contía de 6 millóns 493 mil euros e en terceiro lugar os prestamos dos oito expedientes aprobados con cargo ao Plan Nacional de Transporte–automoción. Como vemos na derradeira liña do cadro os parámetros, do número de proxectos presentados e aprobados, xunto co montante da subvención son claramente inferiores con respecto aos índices de poboación o do PIB, mentres que as contías do préstamo e da axuda total están máis preto de ditos parámetros.

O **Plan de Competitividade Téxtil–Confección** é un sistema de axudas promovido polo antigo Ministerio de Industria e Enerxía e mantido con nova regulación polo actual Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía. Vai dirixido ao fomento da innovación e o desenvolvemento tecnolóxico do sector téxtil–confección, con vistas a incrementar a súa competitividade e favorecer a súa integración no mercado internacional. O plan 1997–1999 rematou e aprobouse o 1 de xuño de 2000 un novo plan que vai dirixido prioritariamente á aplicación das novas tecnoloxías ás pequenas e medianas empresas do sector. No cadro 2.47 ofrécense agrupados os datos do antigo plan

■ Cadro 2.47 **Plan de competitividade téxtil. Galicia.1997-2003**

	Nº de empresas/ proxectos							Subvención/anticipo						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
A Coruña	11	10	13	7	5	5	4	858.401,55	591.828,64	637.048,79	398.278,70	604.744,45	587.273,50	1.169.760,00
Lugo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ourense	-	-	-	2		1	2	-	-	-	361.015,95	-	67.445,69	1.224.874,00
Pontevedra	11	5	10	5	3	6	3	388.151,65	241.138,08	679.696,61	1.553.838,66	309.476,14	1.367.066,22	1.947.721,00
Galicia	**22**	**15**	**23**	**14**	**8**	**12**	**9**	**1.246.553,20**	**832.966,72**	**1.316.745,40**	**2.313.133,32**	**914.220,59**	**2.021.785,41**	**4.342.355,00**

Elaboración propia
Contía subvención en euros
Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

■ Cadro 2.48 **Aportacións do CDTI. Galicia. 2001-2004**

	Nº de proxectos				Orzamento subvencionable				Aportación CDTI			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
A Coruña	6	4	2	2	8.189,5	3.365,1	2.163,8	1.744,7	3.244,6	1.225,7	1.161,7	872,4
Lugo	2	1	2		2.075,9	923,6	1.325,4		625,7	461,8	498,7	
Ourense												
Pontevedra	7	2	7	2	7.641,5	1.372,4	6.237,1	3.033,8	3.153,4	780,3	3.280,4	1.573,3
Galicia	**15**	**7**	**11**	**4**	**17.906,9**	**5.661,1**	**9.726,3**	**4.778,5**	**7.023,7**	**2.467,8**	**4.940,8**	**2.445,6**

Contías económicas en miles euros
Fonte: Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial (CDTI)

1997–1999 e os datos dos anos 2000 a 2003 do vixente. Como podemos observar tras a diminución no 2001 do número de empresas ou proxectos beneficiarios do plan increméntase en 2002 o número de proxectos e volve a caer neste caso a nove proxectos en 2003, se ben increméntase en máis do dobre a contía total das subvencións e/ou anticipos ata máis de catro millóns 342 mil euros dos que o 44,85% corresponden á provincia de Pontevedra.

O **Centro para o Desenvolvemento Tecnolóxico Industrial** (**CDTI)** ten como obxectivo axudar ás empresas españolas a elevar o seu nivel tecnolóxico mediante a financiación de proxectos de I+D, a xestión e a promoción da participación de empresas españolas en programas internacionais de cooperación tecnolóxica, o apoio á transferencia de tecnoloxía no ámbito empresarial, así como á creación e consolidación de empresas de base tecnolóxica.

O CDTI concedeu a Galicia, durante 2004 préstamos por un valor de 2 millóns 446 mil euros distribuídos en 4 proxectos para apoiar unha inversión de 6 millóns 778 mil euros–(cadro 2.48), salientando dende o punto de vista provincial, como en anos anteriores, a contía da aportación en Pontevedra.

O **programa de reindustrialización** contempla subvencións e préstamos para zonas que sufriran declive industrial; aprobou para Galicia en 2004 proxectos, outorgando axudas de 200.000 euros a empresas con actividade no contorno de Ferrol e As Pontes.

■ Os incentivos económicos rexionais

Os incentivos económicos rexionais creados pola Lei 50/1985 constitúen un mecanismo incentivador da inversión privada en zonas configuradas na actualidade (reforma do Real–decreto 1328/2001 do 30 de novembro) como Zona de Promoción

Económica –ZPE– que queda constituída pola totalidade da comunidade autónoma: a consideración de ZPE supón que os proxectos de investimentos relacionados coa industria extractiva e transformadora, en industrias agroalimentarias, de acuicultura e de transformación e conserva de produtos pesqueiros, os servizos de apoio á industria e os de establecementos hoteleiros poden ser susceptibles de subvencións ata o 40% do investimento total).

A partir do 1 de xaneiro de 1996 suprímese a ZID (Zona Industrial en declive, que ten hasta esa data a zona de Ferrolterra, cun tratamento máis xeneroso con respecto a porcentaxe das subvencións) e a totalidade de Galicia constitúe ZPE a efectos da normativa sobre os incentivos económicos, se ben a porcentaxe que obteñen as empresas pode complementarse con outras actuacións subvencionadoras co tope xeral do 40% a partir de 2002 fronte ao anterior do 50%.

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.01.2004 e o 31.12.2004

Cadro 2.49

	Expedientes	Investimento	Subvención	A crear	A manter
A Coruña	17	67.849.699	9.356.523	217	789
Lugo	4	18.604.403	3.042.826	59	127
Ourense	6	22.727.647	3.321.056	51	809
Pontevedra	20	123.367.206	19.552.604	548	992
Galicia	**47**	**232.548.955**	**35.273.009**	**875**	**2.717**

Datos de Investimento e Subvención en euros
Fonte: Ministerio de Economía

Cadro 2.50

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados entre o 01.06.1988 e o 31.12.2004

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
Galicia	1.531	3.639.583	647.899	17,80	23.176	71.067

Elaboración propia
Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

Expedientes de incentivos económicos rexionais da Comunidade Autónoma de Galicia, acollidos á Lei 50/1985, aprobados de 1994 a 2003

Cadro 2.51

	Exp.	Investimento	Subvención	%	Emprego/crear	Emprego/manter
1994	63	147.055,64	26.071,91	17,73	873	3.144
1995	63	133.034,03	23.265,18	17,49	823	4.515
1996	39	68.713,71	10.746,10	15,64	486	2.251
1997	51	378.126,77	87.801,86	23,22	1.114	4.273
1998	53	270.455,45	48.958,45	18,10	1.042	10.225
1999	83	259.793,49	45.737,02	17,60	1.724	4.654
2000	52	131.753,87	21.678,51	16,45	923	2.025
2001	109	445.221,60	46.184,20	10,37	1.744	7.308
2002	47	330.394,13	30.059,31	9,10	1.267	3.181
2003	100	395.946,00	55.135,00	13,92	1.520	6.082
2004	**47**	**232.548,95**	**35.273,00**	**15,17**	**875**	**2.717**

Datos de Investimento e Subvención en miles de euros
Fonte: Ministerio de Economía

Como pode apreciarse no cadro 2.50 aprobáronse en Galicia, desde 1988, ano de iniciación dos incentivos, ata decembro de 2004, un total de 1.531 proxectos que obtiveron unha subvención total de 647 millóns 899 mil euros.

O cadro 2.51 contempla a evolución, nos últimos once anos, observándose a nivel galego, nos anos 1997, 1998 e 1999 un aumento moi notable tanto do investimento subvencionable como da axuda concedida, destacando a estes efectos e tamén a contía do tanto por cento correspondente, o ano 1997.

En 2000 aprobáronse un total de 52 expedientes –un número inferior ao ano anterior e similar aos anos precedentes– para un investimento de 131 millóns 754 mil euros–, outorgáronse subvencións de 21 millóns 679 mil euros–, pero en 2001 apróbanse 109 expedientes, a cantidade maior destes últimos nove anos cun alto, tamén, investimento previsto, outorgando como subvención 46 millóns 184 mil euros cun compromiso de creación de 1.744 novos empregos e de mantemento de 7.308.

No ano 2002 baixa o número de expedientes a 47, aínda que a contía do investimento –330 millóns 394 mil euros– é importante. O importe da subvención baixa con respecto ao ano anterior e acada un importe de algo máis de 30 millóns de euros cun compromiso de creación de 1.267 empregos e de mantemento de 3.181. No ano 2003 volven a subir tanto o número de expedientes –100– como a subvención concedida 55 millóns 135 mil euros, experimentando un acusado descenso no 2004 no que apróbanse 47 expedientes para unha inversión de preto de 232 millóns 549 mil euros e concedese unha subvención total de 35 millóns 273 mil euros, para a creación de 875 empregos e o mantemento de 2.717 postos de traballo.

Cadro 2.52 Incentivos económicos rexionais. Proxectos por sectores. Galicia. 2004

	Expedientes	Investimento aprobado	Subvención %	Emprego a crear (%)	Emprego a manter (%)
03. Extracción e 1ª trans. de minerais metálicos non enerxéticos	3	11.448.468	1.251.846	58	28
04. Extracción e industria de minerais non metálicos	8	14.925.338	2.040.961	53	501
05. Industria química e produción de fibras artificiais	1	2.556.519	204.521	0	300
06. Fabricación de prod. metálicos. Maquinaria e equipo mec.	10	63.673.193	10.928.385	263	153
Construcción de máquinas de oficina.Mat. ELéctrico e electrónico	1	2.964.427	474.308	6	108
08. Const. automóbiles e pezas de reposto. Material de transporte	1	23.139.359	4.396.478	222	0
11. Indistria téxtil, coiro, calzado e vestido	1	3.650.700	438.084	6	369
12. Industrias da madeira e do papel. Artes gráficas	10	71.933.646	8.583.329	104	858
13. Industria do caucho e transformación de materiais plásticos	4	7.758.898	1.084.227	45	204
14. Outras industrias manufactureiras	3	4.632.056	712.794	28	194
16. Turismo	4	20.831.091	3.647.497	75	2
18. Outros sectores económicos	1	5.035.260	1.510.578	15	0
Total	**47**	**232.548.955**	**35.273.008**	**875**	**2.717**

Contías económicas en euros
Fonte: Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía

2.8.3. A aportación da Administración Autonómica

A análise da política industrial da Xunta de Galicia en 2004 lévanos primeiramente a examinar o labor do Instituto Galego de Promoción Económica (IGAPE), os fondos de capital risco –Emprende, Adiante, e da Sociedade para o Desenvolvemento Industrial de Galicia (SODIGA) que xestiona XESGALICIA; e, posteriormente, cun achegamento moi sucinto ás liñas de actuación orzamentaria de promoción industrial que veñen desenvolvendo as consellerías sectoriais: a de Innovación, Industria e

Comercio co apoio da de Economía e Facenda; a de Política Agroalimentaria e Desenvolvemento Rural; a de Pesca, e Asuntos Marítimos; e a de Medio Ambiente.

Desde a súa creación, coa Lei 5/1992, do 10 de xuño, o IGAPE vén a traballar en diversos programas de promoción e apoio ao contorno empresarial galego, a través da tramitación dos incentivos económicos rexionais –que xa estudamos no anterior epígrafe–, da concesión de préstamos e avais, de distintas modalidades de bolsas para posgraduados (de contratos en prácticas, de investigación no exterior, "de promoción", etc.) e de programas como LANZA –para a promoción da creación de empresas innovadoras lideradas por xoves–, PIMEGA –plan integral para mellorar a competitividade da empresa galega– ou IGATEL –que fomenta as telecomunicacións e aporta unha base de datos con información especializada ao empresariado–.

Desde a aprobación do Decreto 309/1995, do 23 de novembro, sobre incentivos para o desenvolvemento económico e fomento da actividade empresarial na Comunidade Autónoma de Galicia, o IGAPE configúrase, máis claramente, como o eixe fundamental de potenciación do sector produtivo galego, potenciada polo novo marco de actuación que introduce o "Acordo sobre medidas para o crecemento e o emprego en Galicia", asinado o 13 de xullo de 1998 pola Xunta de Galicia, a Confederación de Empresarios e as centrais sindicais Comisións Obreiras e a Unión Xeral de Traballadores. Nel conténense as liñas de actuación no período 1998–2001, mantendo e reforzando en parte as políticas que de promoción e fomento da actividade empresarial viñan realizándose con anterioridade –subsidiación aos tipos de xuro dos préstamos, subvencións a fondo perdido en proxectos que contribúan á creación e ao mantemento de emprego estable, préstamos participativos, saneamento financeiro, avais, etc.–.

En xuño de 2000 o IGAPE dá a coñecer as directrices que seguirá o ente no período 2000–2003, presentando novos retos –duplicar os resultados do período 1997–1999– incidindo nas liñas dos programas previstos no Acordo coas centrais sindicais SN de CCOO de Galicia e UGT–Galicia e a Confederación de Empresarios de Galicia. O Decreto 172/2001 de 12 de xullo fixa as bases que regulan as modalidades de axudas do IGAPE que foron potenciadas e modificadas o 31 de marzo de 2003 no marco do plan de dinamización económica, Plan Galicia, incorporando e establecendo melloras de carácter xeral e iniciativas orientadas a prestar apoio ás pequenas empresas nas zonas especialmente afectadas polo sinistro do ***Prestige*** (Costa da Morte) ou nas áreas de dinamización prioritaria de Lugo e Ourense. Na actualidade, contempla para o período 2000–2006 as seguintes liñas de actuación:

- Apoios a investimentos
- Apoios a novas iniciativas empresariais (implantación de proxectos emprendedores)
- Apoio á continuidade e á mellora competitiva
- Apoio a empresas (reestruturacións)
- Formación (apoios á especialización laboral)
- Servizos (novos proxectos, diagnósticos empresariais, Plan de empresa e información sobre axudas)

O Acordo do 13 de xullo de 1998 aporta como principal novidade unha nova dimensión de apoio ás empresas, creando unha xestora de capital risco: **XESGALICIA** (constituída en marzo de 1999), cun presuposto de 16.000 millóns de pesetas e que dispón de tres instrumentos en función das demandas empresariais:

Cadro 2.53

Fondos de capital de risco de XESGALICIA 2000-2004

Proxectos e Inversións		FONDOS			
		ADIANTE	EMPRENDE	SODIGA	TOTAL
Nº proxectos	2000	6	13	12	31
	2001	5	3	8	16
	2002	2	7	7	16
	2003	1	8	11	20
	2004	**4**	**5**	**3**	**12**
Capital (1)	2000	1.949,74	2.644,99	7.081,79	11.676,52
	2001	1.983,34	552,81	5.820,80	8.356,95
	2002	396,50	2.203,07	4.471,78	7.071,35
	2003	0,00	3.521,42	16.860,18	20.381,60
	2004	**450**	**1.209,9**	**3.045,29**	**4.705,19**
Préstamo (1)	2000	2.405,05	1.203,65	913,54	4.522,24
	2001	1.472,48	288,49	5.592,30	7.353,27
	2002	859,45	2.347,34	847,43	4.054,22
	2003	1.202,00	1.513,55	2.352,01	5.067,56
	2004	**2.868**	**400**	**1.600**	**4.868**
Total (cap. + prest.) (1)	2000	4.354,79	3.848,64	7.995,33	16.198,76
	2001	3.455,82	841,30	11.413,10	15.710,22
	2002	1.255,95	4.550,41	5.319,21	11.125,57
	2003	1.202,00	5.034,97	19.212,19	25.449,16
	2004	**3.318**	**1.609,9**	**4.645,29**	**9.573,19**

(1) Miles de euros
Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

Cadro 2.54

Convenios de subsidiación de xuros e apoio á peme. Galicia 1999-2004

	Nº de expedientes					Importe do préstamo (1)				
	2000	2001	2002	2003	2004	2000	2001	2002	2003	2004
A Coruña	323	353	257	235	326	95.418	61.405	58.608	54.679	46.577
Lugo	159	172	142	119	173	39.655	35.058	28.578	31.821	21.746
Ourense	94	186	89	71	83	32.798	25.703	16.867	8.833	11.205
Pontevedra	288	374	245	242	313	81.943	96.040	65.912	83.261	62.370
Fóra de Galicia			2	1				422	225	
Galicia	**864**	**1.085**	**735**	**668**	**895**	**249.815**	**218.206**	**170.387**	**178.819**	**141.898**

Elaboración propia
(1) Datos en miles de euros
Fonte: Igape

▌Fondo Emprende, dotado inicialmente con mil millóns de pesetas e ampliándose ata chegar aos 4.000 millóns a finais de 2001, componse de aportacións da Xunta de Galicia, das Caixas de Aforro, e o BBVA, co obxectivo de promover as empresas de nova creación.

▌Fondo Adiante, cunha dotación inicial de mil millóns de pesetas, e ampliándose ata chegar a 3.500 millóns de pesetas en 2001, financiado con diñeiro público e destinado ao apoio ás empresas con problemas de viabilidade.

▌SODIGA, que pasa a constituírse exclusivamente nunha sociedade de capital risco. Prevese manter os actuais socios e ampliarase a outras entidades financeiras; apoia proxectos de desenvolvemento de empresas con estrutura financeira equilibrada e

un grao de madurez significativo. Xestiona directamente o Fondo Galicia–Norte de Portugal, acollido ao programa comunitario Interreg–3, formado por capital aportado a partes iguais –820 millóns de pesetas e mil millóns de escudos– pola Xunta de Galicia e a Rexión Norte de Portugal que financian investimentos en Portugal promovidos por empresas de Galicia e viceversa, primándose a creación de ***joint ventures*** entre empresas.

No cadro 2.53 contémplanse as inversións aprobadas dos fondos de XESGALICIA nos anos 2000 a 2004. Como se pode observar en 2000 aprobáronse 31 expedientes de inversión que supuxeron máis de 16 millóns de euros, descende en 2001 o número de inversións a 16 e lixeiramente a contía total –15,71 millóns de euros–. En 2002 tramítanse o mesmo número de expedientes de inversión co ano anterior: 16, baixando o importe total a 11,14 millóns de euros e no ano 2003 os 20 expedientes aprobados alcanzan un montante total entre as subvencións de capital e préstamo de 25,45 millóns de euros dos que a parte máis importante corresponde aos 11 proxectos de Sodiga. Por último no ano 2004 baixan ostensiblemente tanto o número de proxectos aprobados –12 como a contía da inversión: 9 millóns 573 mil euros, a máis pequena dos cinco anos de funcionamento da xestora.

A Consellería de Innovación, Industria e Comercio controla na actualidade o Centro de Innovación e Servizos de Deseño e Tecnoloxía (CIS), creado no seo do IGAPE en 1995, e que desenvolve o seu labor no eido da formación e das novas tecnoloxías empresariais, co obxectivo de espallar, no tecido empresarial galego, accións de I+D e complétase na súa actividade co Centro de Innovación e Servizos Tecnolóxicos da Madeira, no Parque Tecnolóxico de Galicia, creado en 1996, e o Centro Europeo de Empresas. Xunto a estes instrumentos, o IGAPE creou en Porriño, en colaboración coa Zona Franca de Vigo, o Centro de Iniciativas Empresariais (CIE), coa finalidade de apoiar a creación de empresas, especialmente as baseadas en ideas innovadoras e/ou promovidas por mozos emprendedores.

Dentro da modalidade de subvencións ao investimento, o IGAPE continúa cunha acción de política industrial xa "clásica" en Galicia, porque se vén mantendo desde hai máis dunha década: a **subvención do tipo de interese dos créditos bancarios ás Pequenas e Medianas Empresas (PEMES) galegas**. Dita modalidade compleméntase coa concesión de **avais** co obxecto de subministrar garantías ás empresas galegas (ou ás que teñan unidades produtivas en Galicia e destinen integramente ese diñeiro á creación, ampliación, reconversión ou reestruturación das mesmas) para investimentos e refinanciamento.

No cadro 2.54 contémplanse os datos dos programas de **apoio financeiro ás PEMES** de 2000 a 2004, desde o perspectiva provincial. En 2004 o número de expedientes aumenta nas catro provincias; en troques a contía total dos préstamos concedidos que foi de 141 millóns 898 mil euros diminúen con respecto ao ano anterior no total da comunidade e en todas as provincias excepto Ourense.

O cadro 2.55 presenta a información do programa de investimento produtivo, en 2004, por sectores. A maioría das axudas por número de expedientes foron para a o transporte, comercio, e industria. A contía maior do préstamo, correspondente a máis do 27,40%, foi para empresas do sector de transporte ocupando o lugar posterior o montante do préstamo concedido ao sector pesca.

No cadro 2.56 contémplase os datos en 2004 do **programa de apoio a continuidade e mellora competitiva da Peme,** unha das liñas importantes do Plan de consoli-

dación e competitividade da Peme de actuación actual do IGAPE. Do número total de expedientes a maioría corresponden aos programas de sistemas de calidade e máis de deseño nas empresas, o 58.53%, pero en base subvencionable e contía da subvención as cantidades máis importante son as correspondentes ao programa xenérico para as pemes con máis de 7 millóns 384 mil euros e os da Sociedade da Información cunha axuda de máis de 4 millóns para 24 proxectos.

Nos cadros 2.58 a 2.61 recóllense as subvencións e axudas das distintas consellerías da Xunta de Galicia que teñen incidencia na incentivación empresarial e industrial, agrupadas por programas segundo os orzamentos xerais da Comunidade Autonómica Galega de 2001 a 2004 con excepción do primeiro deles que por cambios substanciais na numeración e título dos programas e non poder facer comparacións internuais só pode ofrecerse o correspondente a 2004.

Cadro 2.55 Programas financeiros a PEMES. Por sectores. Galicia. 2004

	Expedientes	Inversión subvencionable	Préstamo subvencionable	Ptos. Subsid. pond.	Subvención estimada	Emprego crear	Emprego manter
Agricultura	35	13.148,99	8.567,10	2,08	680,28	67	522
Comercio	197	38.170,81	25.319,75	1,83	1.743,58	231	1.005
Industria	176	34.245,91	26.179,12	2,06	1.634,07	186	4.595
Medio Ambiente	16	2.894,05	2.021,86	1,69	110,47	11	240
Otros	2	167,74	159,35	2,16	5,21	0	26
Pesca	80	51.821,62	29.184,64	1,90	2.258,72	375	736
Transporte	347	43.939,47	38.875,33	2,63	2.607,58	29	3.762
Turismo	42	18.530,52	11.589,80	2,11	983,21	124	254
Total	**895**	**202.919,11**	**141.896,95**	**2,14**	**10.023,12**	**1.023**	**11.140**

Datos en miles de euros
Fonte: IGAPE

Cadro 2.56 Programa de apoio á continuidade e mellora competitiva da PEME. Galicia. 2004

Modalidade	Nº de expedientes	Subvencionable	Subvención
Mellora competitiva	189	31.156.423,47	7.384.023,91
Modernización da hostelaría na Costa da Morte	112	2.775.056,81	1.110.022,70
PCCP-Sociedade da información	24	7.726.400,33	4.031.194,80
PCCP-Deseño	272	4.915.318,02	2.207.836,20
PCCP-Redes interempresa. de cooperación	2	407.216,72	251.181,57
PCCP-Sistemas de Calidade	198	2.384.194,96	881.204,22
PCCP- Innovación na xestión	6	897.304,47	453.141,04
Total	**803**	**50.261.914,78**	**16.318.604,44**

En euros
PCCP: Plan de Consolidación e Competitividade da PEME
Fonte: Igape- Xunta de Galicia

Cadro 2.57 Subvencións a fondo perdido para proxectos empresariais de investimento. Galicia 2004

	Nº Expedientes	Gasto subvenc.	Subvención	Emprego a crear	Emprego a manter
A Coruña	46	229.022.170	20.720.948	817	3.216
Lugo	11	35.547.726	3.724.956	164	418
Ourense	14	42.844.401	5.097.790	148	819
Pontevedra	49	246.095.828	25.972.798	1.144	3.513
Galicia	**120**	**553.510.125**	**55.516.492**	**2.273**	**7.966**

Importe en euros
Fonte: IGAPE (Xunta de Galicia)

Cadro 2.58 Subvencións e axudas das Consellerías de Economía e Facenda e Innovación, Industria e Comercio (capítulo VII). Galicia. 2004

	Programa	Concepto	2004
432A	Plan Galego de I+D Tecnolóxico	I+D Industrial. Plan Galego de IDT	980.379
		Fundac. Fomento da Calidade Ind. E Des. Tecnol.*	630.112
		Colaboración con empresas privadas pra I+D	15.316.170
		Proxectos infraestruturas de investigación a empresas privadas	2.835.253
		Proxectos infraestruturas e convenios de I+D a empresas públicas	20.560.929
432V PLAN GALICIA	Plan Galego de I+D Tecnolóxico. Plan Galicia	Proxectos infraestruturas e convenios de I+D a empresas públicas	4.012.800
		Actuacións para I+D en empresas privadas	2.000.000
		Actuacións e Convenios para I+D	2.817.200
		Actuacións para I+D en Centros Tecnolóxicos sen ánimo de lucro	2.817.200
521A	Regulación do comercio interior e política de prezos	Convenio IGAPE potenciación comercio minorista	479.652
		Equipamentos comerciais de carácter social (Corporacións Locais)	1.570.784
		Fundacións de interese galego de carácter feiral	940.000
		Fundacións PROVIGO	46.000
		Recinto Feiral Vilagarcía	485.000
		Fundación Ferrol Metrópoli	36.100
		Confederación Empresarios de Pontevedra	25.000
		Cámaras de Comercio: Plan de Fomento de Exportacións (FOEXGA)	1.650.000
		Cámaras de Comercio: Plans Pipe	300.645
		Plan de Cese anticipado de Actividade Comercial	2.108.230
		Galicia Calidade S.A.	790.000
521V PLAN GALICIA	Regulación do comercio interior e política de prezos. Plan Galicia	Equipamentos comerciais de carácter social (Corporacións Locais)	3.629.216
		Axudas ao comercio minorista	1.300.000
		Plan de Cese anticipado de Actividade Comercial	1.291.770
		Desenvolvemento e Revitalización do Sector Comercial	3.000.000
		Distribución loxística e promoción comercial	3.300.000
		Mercados Centrais de Vigo	200.000
622A	Actuacións administrativas sobre a industria	Infraestruturas en polígonos industriais (corps. Locais e famil. e instit. sen fin de lucro)	2.000.000
		Seguridade industrial (empresas privadas e familias e instit. sen fin de lucro)	500.000
631A	Conservación e aforro de enerxía (uso racional da enerxía e enerxía renovable)	Instituto Enerxético de Galicia	1.425.000
		Uso racional da enerxía nos Concellos (Corporacións Locais)	1.600.000
		Fomento enerxías renovables	525.374
		Plan Fomento Enerxía Solar	1.365.778
		Uso racional da enerxía nas industrias	54.000
631B	Infraestructuras enerxéticas	II Fase de Gasificación(*)	1.200.400
		Infraestruturas enerxéticas municipais	251.700
		Infraestruturas eléctricas no medio rural	6.014.281
		Mellora de infaestruturas enerxéticas	1.000.000
631V PLAN GALICIA	Programas de electrificac. e enerxías alternativas. Plan Galicia	Infraestruturas eléctricas en Medio Rural	2.250.000
		Electricidade e 2 fase de Gasificación	4.890.000
641A	Fomento da minería	Convenio coa Cámara Mineira*	100.000
		Fomento Investigación minerais non metálicos	1.100.000
		Fundación Centro Tecnolóxico da Lousa e do Granito	300.000
		Convenio coa Universidade de Santiago de Compostela	1.412.400
		Convenio Confederación Hidrógrafica do Norte	325.000
711C	Apoio á artesanía	Convenio coa S.A. Desenvolvemento Comarcal de Galicia	120.000
		Apoio ao sector artesanal (empresas privadas)	60.726
		Fundación Centro Galego de Artesanía e Diseño	443.033
711V PLAN GALICIA	Apoio á artesanía Plan Galicia	Apoio ao sector artesanal (empresas privadas)	424.000
		Fundación Centro Galego de Artesanía e Diseño	119.000
712B	Apoio á moderniz. empres. e mellora da compet. nos sect. indust. e servizos	Transferencia ao IGAPE	7.841.831
		Parque Tecnolóxico de Galicia	150.092
		Observatorio da Sociedade da Información, Innovación e Calidade	48.000
		Apoio á Innovación en sistemas, técnicas de xestión e coop. empresarial	2.126.000
		Apoio á innovación en tecnoloxias de proceso	24.503.676
		Apoio á innovación en tecnoloxías de produto e mercados	1.933.178
		Potenciación acceso empresarial á sociedade da información	743.191
		Desenvolvemento da sociedade da información	2.297.419
		Suplementación de garantías e prexubilación en estaleiros galegos	5.111.347
		Axudas a Centros tecnolóxicos sectoriais de Galicia	1.504.084
		Convenios con entidades para fomento da sociedade da información e á innovación	300.506
712V PLAN GALICIA	Apoio á moderniz. empres. e mellora da compet. nos sect. indust. e servizos Plan Galicia	Transferencia ao IGAPE	3.681.521
		Apoio á Innovación en sistemas, técnicas de xestión e coop. empresarial	24.000
		Potenciación acceso empresarial á sociedade da información	1.510.000
	Total		**152.377.977**

Elaboración propia
Datos en euros
Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

■ Cadro 2.59 Subvencións e axudas da Consellería de Agricultura, Gandería e Política Agroalimentaria (capítulo VII). Galicia.2001-2004

	Programa	Concepto	2001	2002	2003	2004
422 D	Desenvolvemento rural	Programas leader ou asimilados	6.345.612			
		Desenvolvemento e diversificación económica en zonas rurais	2.561.279			
		Adquisición de terras procedentes de arrendamentos históricos(*)	240.405	240.405	120.202	180.000
		Axencia Galega de Desenvolvemento Rural		12.050.293	15.425.804	10.974.838
612A	Divulgación da tecnoloxía agraria	Primeiro establecemento	222.374			
		Fomento asociacionismo agrario		1.793.282	1.790.000	1.800.000
		Fomento maquinaria en común		947.799	626.504	1.955.368
613 A	Sanidade vexetal e animal	Programas sanitarios especiais (Corporacións Locais)	318.536	318.536	378.536	378.536
		Programas sanitarios especiais (empresas)	2.159.503	2.159.503	2.159.503	1.295.702
		Agrupacións de defensa sanitaria	1.367.381	1.391.356	2.003.000	2.721.760
		Axudas ATRIAS	238.361			
		Plan apícola galego		480.810	480.810	480.810
614 A	Ordenación, reestruturación, fomento e mellora da produción agraria	Plan integral de mellora xenética	1.532.581	3.580.529		
		Apoio á eficacia dos sistemas produtivos	905.124	3.942.604	4.942.604	
		Fomento da mellora tecnolóxica e mecanización en común	2.094.227			
		Programa de defensa dos vexetais	279.471			
		Aportación ao Instituto Lácteo e Gandeiro (ILGA)	90.790.806	29.058.927	29.058.928	
		Reestrut. e recon. dos sistemas produtivos	597.406			
		Programas agrarios especiais		674.172		
		Fomento de actividades agrícolas complementarias		1.600.000	1.600.000	2.070.000
		Fomento de sistemas e ciclos agrarios sostibles		650.000	685.935	885.935
		Produción integrada e outras técnicas		787.993	890.000	1.147.697
		Potenciación da agricultura e gandería ecolóxica		9.379.391		
		Axudas a explotacións e cooperativas		27.778.481	29.044.674	35.783.109
		Abandono da produción leiteira		317.337	317.337	317.337
		Promoción de sementes e plantas de viveiro		675.200	675.200	825.000
		Mellora das explotacións (da eficiencia)		28.236.981	36.525.937	25.938.959
		Programa de Mellora Gandeira (a empresas)		1.643.119	5.833.843	4.471.800
		Programa de Mellora Gandeira (a familias e inst. sen fin de lucro)				2.737.985
		Medidas agroambientais (potenciacion agricultura e gandería ecolóxica)			2.000.000	
		Indemnizacións compensatorias			4.128.100	6.733.755
		Reestruturación do viñedo				5.521.921
		Cese anticipado na actividade agraria				20.407.450
		Mellora calidade do leite nas explotacións				3.000.000
		Fundación Centro Tecnolóxico da Carne				1.000.000
		Fondo Galego de Garantía Agraria (FOGGA)				24.717.323
615A	Regulación das producións e mercados agrarios	Ordenación de Produción e Mercados Agrarios	3.529.624	3.528.884	2.790.000	6.123.236
711 B	Fomento de cultivos alternativos	Programa de acción e desenvolvemento da produción integrada	2.367.387			
712 A	Fomento do sector gandeiro	Apoio á eficacia dos sistemas produtivos	901.518			
712B	Apoio á moderniz. empresarial e mellora da compet. nos sectores indust. e servizos	Apoio á industrialización e comercilización				31.262.781
713 A	Fomento das industrias agroalimentarias	Apoio á industrialización e comercialización	26.741.895	25.316.079	24.952.666	
714 A	Fomento da comercialización agroindustrial	Mellora da comercialización agroalimentaria	3.942.135	3.020.314	3.120.000	
		Promoción e comercialización agroalimentaria	150.253	150.253	150.000	
		Apoio a entidades asociativas	318.536			
	Total		**147.604.414**	**159.722.248**	**169.699.583**	**192.731.302**

Datos en euros
Inclúe tamén ao FEOGA
Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega
(1) Incluídos en distintos programas noutros anos

■ Cadro 2.60 Subvencións e axudas da Consellería de Pesca e Asuntos Marítimos (capítulo VII). Galicia. 2001-2004

	Programa	Concepto	2001	2002	2003	2004
432A	Plan Galego de Investigación e Desen. Tecnol.	Axudas á investigación empresas públicas	210.354			11.582
		Axudas á investigación empresas privadas	180.304	65.001	22.959	
612B	Promoción cooperativa e social e	Axudas a empresas para creación infraestruturas				270.000
	divulgación da tecnoloxía pesqueira	Axudas a creación de empresas de servicios marítimos				210.000
612V PLAN GALICIA	Promoción cooperativa e social e divulgación da tecnoloxía pesqueira. PLAN GALICIA	Axudas a pesca costeira artesanal				3.879.906
614 B	Orden, reestrut. fomento e mellora	Desenvolvemento de proxectos pilotos	166.895		142.226	
	da produc. pesqueira e cult. mariños	Axuste do esforzo pesqueiro	3.277.319	3.275.109	3.272.894	2.963.088
		Paralización temporal e outras compensacións financeiras	2.891.752	4.138.163	5.277.102	1.699.419
		Consolidación da flota galega (NEAFC)	626.423	4.666.261		
		Medidas socioeconómicas (a familias)	963.915	963.268	962.617	
		Compensación por paralización. Temporal a familias		2.177.381	2.610.748	915.071
614V PLAN GALICIA	Orden, reestrut. fomento e mellora da produc. pesqueira e cult. mariños. Plan Galicia	Banco GTS (baixura: axuste esforzo +N/C)				500.000
		Medidas de carácter socio-económico .Plan Galicia				6.251.497
615B	Regulación das producións e mercados pesqueiros	Axudas saturación de mercados				177.311
		Axudas transporte concentración de mercados				182.200
		Audas fomento parámetros calidade mercados				182.311
721A	Apoio á empresa do sector primario	Renovación da flota pesqueira.Convenio IGAPE				40.906
721 B	Desenvolvemento sostible da explotación de recursos mariños	Desenvolvemento da acuicultura e dos cultivos mariños	13.090.603	13.081.765	13.072.925	13.264.031
		Promoción, fomento da calidade e novas saídas prods. mariños				44.212
		Axudas ao fomento da internacionalización				44.211
		Cofinanciación incorporación fondos europeos				929.100
		Promoción, fomento da calidade e novas saídas prods. mariños(familias)				88.423
721V PLAN GALICIA	Apoio á empresa do sector primario. Plan Galicia	Axudas á transformación e conservación de produtos do mar				46.060.900
		Construción de novos buques pesqueiros.Plan Galicia				33.670.010
		Axudas investimento equipamiento portos pesqueiros				1.937.874
722 A	Transf., conserv., e comercialización de produtos mariños	Axudas a empresas de transf. e comercialización de produtos da pesca e acuicul.	30.628.118	33.787.778	40.316.118	
		Outras subvencións			636.745	
722 B	Promoción de produtos pesqueiros	Promoción de produtos e inves. de mercado	567.614			
		Promoción fomento da calidade e búsqueda novas saídas comerciais			48.834	
		Fomento da internacionalización			48.834	
722C	Equipamentos pesqueiros	Convenio co Ente Público Portos de Galicia				
		Equipamentos públicos dos portos pesqueiros	2.000.493	2.141.935	2.140.488	
723 A	Reestrut. e renovación da flota pesqueira	Reestrut. e renovación da flota pesqueira	29.324.372	32.016.413	32.173.281	
		Plan de Renovación da Flota Pesqueira Artesanal	2.702.301			
		Convenio IGAPE: renovación da flota	238.001	208.251		
		Accións sobre a pesca costeira artesanal (familias)	2.698.971	2.697.149	2.695.327	
752 A	Servizos ás actividades marítimas	Programa de creación de infraestrut. turístico-culturais nos portos	330.557			
		Axudas á creación de empresas de servizos no mar	210.354			
		Axudas a empresas de servizos vinculadas ao mar		270.000	270.000	
		Desenvolvemento turístico		210.000	210.000	
	Total		**90.108.346**	**99.698.474**	**103.901.098**	**113.322.052**

Datos en euros
Inclúe tamén ao IFOP
Fonte: Xunta de Galicia. Presupostos xerais da CA Galega

Cadro 2.61 Subvencións e axudas da Consellería de Medio Ambiente (capítulo VII). Galicia. 2001-2004

	Programa	Concepto	2001	2002	2003	2004
342 A	Protección e mellora do medio ambiente (1)	Acción de fomento de riquezas piscícolas e cinexética			335.405	
		Medidas compensatorias no contorno dos espacios protexidos(empresas)	444.749	725.367	354.263	248.263
		Medidas compensatorias no contorno dos espacios protexidos (familias e instts. sen fin de lucro)			602.920	715.920
		Axudas para a ordenación da actividade cinexética e piscícola			335.405	595.405
		Axudas para a conservación da biodiversidade			22.778	93.433
		Subvencións en materia de medio ambiente industrial	907.528		463.010	503.358
		Axudas para a protección de animais domésticos				80.000
		Protección de animais domésticos e salvaxes en cautividade				120.200
		Promoción da implantación da axenda 21 en Galicia				243.841
		Accións de desenvolvemento sostible ao exterior				109.159
422 C	Prevención e defensa contra incendios forestais (Plan Forestal de Galicia) (2)	Subvención empresas privadas por investimentos de prevención de incendios	985.660	505.563	***851.000***	1.500.000
614 C	Orden, reestrut. fomento e desenvolvemento do sector forestal (Plan Forestal de Galicia)(1)	Axudas empresas privadas para a creación e mellora das masas forestais	22.714.399	15.482.707	18.390.200	28.878.428
		Á Confederación Hidrográfica do Norte			100.000	100.000
		Ao Mº de Agricultura, Pesca e Alimentación			292.212	292.213
731 A	Mellora da estrut. forestal e 1ª transformación	Axudas para a creación e mellora das masas forestais	13.222.266	15.573.324	11.857.800	
		Mellora da competitividade (empresas privadas)	601.012			
	Total		**38.875.614**	**32.286.961**	**33.604.993**	**33.480.220**

Datos en euros
(1) Só comprende subvencións a empresas, non a familias, institucións sen fins de lucro, corporacións locais e organismos autónomos administrativos da Comunidade Autónoma
Fonte: Xunta de Galicia. Orzamentos xerais da CA Galega